

BT Aralık 1976

Devlet Nüshası

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

EKİM 1976

İÇİNDEKİLER: ~~~~~

- Devlet Halk Oyunları Topluluğu'na Doğru Doç. Dr. Metin AND
1976 Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışması Suat OKAY
T. Tanıtma Bakanlığı Türk Halk Oyunları Topluluğu İhsan HİNÇER
Türk Halk Oyunları Konusunda Önemli Bir Kaynak Nail TAN
Halk Oyunlarımız Nasıl Sunulmalı? Sabahattin TÜRKOĞLU
Bir Olay ve Bir Yarışma : Dr. Nevzat GÖZAYDIN
Türk Halk Oyunları'nın Polonya (Zakopane) Başarısı Üstün GÜRTUNA
ODTÜ Halkbilimi Topluluğu Halk Oyunları Forumu TFA.
Zeybek Oyunlarının Yöre, Tür ve Giyim Kuşamı Halil OĞULTÜRK
Kitaplar Arasında: «Türkish Folk Music From Asla Minor / Anadolu Türk
Halk Musikisi» Bela Bartok/Princeton Üniversitesi Yayını Bora HİNÇER
Halk Oyunlarımızın Yozlaşma Sebepleri Feyzi PALUT
Kırşehir Ahi Evran Esnaf - Sanat Bayramı ve Bölgesel Halk Oyunları Yarış-
ması Sonuçları T.F.A.

BİZE GELEN KİTAPLAR

~~~~~

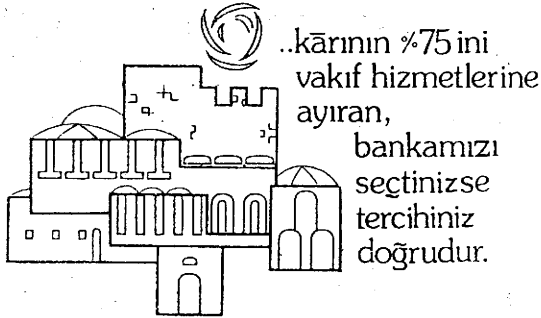
SAYI: 327

KURUŞ: 300

285

İSTANBUL'DA AYDA BİR DEFA ÇIKAR HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

TERCİHİNİZ DOĞRUDUR

..kârının %75 ini
vakıf hizmetlerine
ayıran,
bankamızı
seçtinizse
tercihiniz
doğrudur.

**TÜRKİYE
VAKIFLAR
BANKASI**

(Basın : 60246 A. 20401 — 99)

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

EKİM 1976

İÇİNDEKİLER : .....

Devlet Halk Oyunları Topluluğu'na Doğru	Doç. Dr. Metin AND
1976 Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışması	Suat OKAY
T. Tanıtma Bakanlığı Türk Halk Oyunları Topluluğu	İhsan HİNÇER
Türk Halk Oyunları Konusunda Önemli Bir Kaynak	Nail TAN
Halk Oyunlarımız Nasıl Sunulmalı?	Sabahattin TÜRKÖĞLU
Bir Olay ve Bir Yarışma	Dr. Nevzat GÖZAYDIN
Türk Halk Oyunları'nın Polonya (Zakopane) Başarısı	Üstün GÜRTUNA
ODTÜ Halkbilimi Topluluğu Halk Oyunları Forumu	T.F.A.
Zeybek Oyunlarının Yöre, Tür ve Giyim Kuşamı	Halil OĞULTÜRK
Kitaplar Arasında : «Turkish Folk Music From Asla Minor / Anadolu Türk Halk Müzikisi» Bela Bartok/Princeton Üniversitesi Yayını	Bora HİNÇER
Halk Oyunlarımızın Yozlaşma Sebepleri	Feyzi PALUT
Kırşehir Ahi Evran Esnaf - Sanat Bayramı ve Bölgesel Halk Oyunları Yarış- ması Sonuçları	T.F.A.

BİZE GELEN KİTAPLAR

.....

SAYI: 327

KURUŞ: 300

İSTANBUL'DA AYDA BİR DEFA ÇIKAR HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

DERGİMİZ 28 YAŞINA BASTI

Dergimiz, evvelki ay çıkmış bulunan 325 No.lu Ağustos 1976 tarihli sayısıyla 28 yaşına ve 17. cildine basmış bulunmaktadır.

Evvelki ay tamamlanan 16. cildimiz (307 - 324. sayılarımızı kapsayan) ve özel cilt kapaklarımız hazırlanmıştır. Ayrıca tükenen 56, 67, 81, 90 ve 92. sayılarımızın ikinci baskıları yapılmıştır. Bu suretle bazı okuyucularımızın koleksiyonlarındaki eksikler tamamlanmış olmaktadır.

Bu arada 1 - 16. ciltlerimiz de hazırlanmıştır. 1 - 12. ciltlerimiz ikinci baskı giderleri dolayısıyla 100 er liradan, 13 - 16. ciltlerimiz de 75 er liradan satışa çıkarılmıştır. Cilt kapaklarımız ise 15 liradır.

Okuyucu ve abonelerimize duyururuz.

T.F.A.

damlıya damlıya göl olur

TURKIYE
İS BANKASI

paramızın... istikbalinizin emniyetidir

(Folklor : 100)

EV

sahibi olmak
SİZİN DE
hakkınızdır

(Basın : 60102 — 101)

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALK BİLGİSİ DERGİSİ
KURUCUSU VE SAHİBİ : İHSAN HİNÇER

No. 327

EKİM 1976

YIL : 28 — CİLT : 17

DEVLET HALK OYUNLARI TOPLULUĞU'NA DOĞRU

Yazan : Doç. Dr. Metin AND

Yıllardır üzerine konuşulan, tartışılan, çetle fikir sürülen, ancak hiç bir sonuca varılmayan bir konuda, önemli bir adım atılına tanık olacağız : Devlet Halk Oyunları Topluluğu'nun kuruluşunda ilk aşama. Bugüne dek hep sözde kalan bu önemli ulusal alana sonunda bir sahip çıktı. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, konunun önemini kavrayarak ciddiyetle işe sarıldı. Önce danışmanlarla çeşitli toplantılar, sonra bu girişime çeşitli nedenlerle tepki göstererek engellemeye çalışan karşı görüşlere uzlaştırıcı çözüm ve yanıtın getirilmesi, çalışmaların planlanması, maddi olanakların, öğretim üyeleri ve yöneticiler kadrosunun, çalışma yerinin, araç ve gereçlerin sağlanması, öğrenci adaylarının yeteneklerinin sınavla değerlendirilmesi ve çalışmaların başlaması; öğrenciler yeterli sayıda bölgelerin danslarını iyice öğrendikten sonra, bu kez de bu dansların koreograflar eliyle düzenlenmesi; ve ilk kez yapılanların seyirci karşısına çıkarılması için hazırlıkları, Bakanlığın değerli yöneticilerinin konuya inançları ve işi sıkı tutmaları sonucu, yıllardır, yapılamayan, kısa sürede baş döndürücü bir hızla gerçekleştirildi.

Bu çalışmaların ilk sonuçları, en sağlam, güvenilir eleştirmen olan seyircinin karşısına değerlendirilmek üzere çıkarıldı. Onun olumlu - olumsuz eleştiri süzgecinden geçtikten sonra, tutulan yolun aydınlanacağı kuşkusuzdur.

Önce böyle bir girişimin gereksizliğini savunan görüşleri kısaca özetleyelim. Şu düşüncelere yer veriliyor : Halk danslarımız ken-

di başlarına seyredilir güzellikte ve güçtedir. Nitekim Halk Dansları Topluluklarımız yurt dışında katıldıkları yarışmalarda, şenliklerde hep başarıya ulaşmışlar hep birincilikle, ödülle onurlandırılmışlardır. Sonra Danslarımız üzerinde yapılacak düzenlemeler, bunların asıllarına uygunluğunu bozacak, onları yozlaştıracaktır. Halkın yaptığı en doğrudur. Eğer ille bu danslardan sahne için yararlanılmak isteniyorsa ayrı bir kuruluşa da gerek yoktur. Devlet Balesi bunlardan yararlanabilir.

Kısaca özetlemeye çalıştığım bu karşı görüşler, şu yanlışlıkları da birlikte getiriyor: Her şeyden önce Halk Dansları kökeninde seyredilmek için değildir: Bunlar seyirci için değil, oynayanların kendi coşkuları, sevinçleri, öz anlamları içindir. Bir başka deyişle içe döndürümler. Gemiyle Karadeniz'e yolculuk yapanlar bilecektir, güvertede bir araya gelen Karadenizliler, saatlerce horon teperler, seyredildiklerinin farkına bile varmadan aynı coşkuyu sürdürürler. Bir yabancı tek düze saatlerce sürebilen bir gösterininin, belki ilk on dakikasını ilgilie paylaşabilir, ancak seyircinin kendi katılmadıkça bu ilk on dakika sonrasında bu içe dönük gösteriye ilgisi giderek azalır.

İşlenmemiş iri bir elmas parçasının değeri, kendi içinde gizlidir; uzmanı, bilirkişisi için bu değer bellidir, ama uzman olmayan için bunun çakıtaşından farkı yoktur. Bu içerde gizli olan değer dışa dönük olması için kuyumcu onu keser, yontar, uygun bir çerçeveye yerleştirir, çer-

çevreyi başka taşlarla bezer, böylece değer güzelliği ortaya çıkar. İşte Halk Danslarımız da, ancak sahne sanatı kurallarına uyarak işlenip, bu alanda yetişmiş profesyonellerle oynanırsa güzellikleri değerleri dışı dönük ve evrensel bir seyir gücü kazanabilir. Sonra bu dansları oynayanlar amatörlerdir, onlar herşeyden önce bunları kendileri için oynarlar, ancak bir yörenin danslarını bilirler, iyi bildikleri ve doğru dansettikleri dansın içinde var olan güzelliği ortaya çıkarabilecek teknik ve sanat yetiştirmeleri yoktur. Amatörlerin bunları yurt içinde ve dışında göstererek başarıya ulaşmaları da aldatıcıdır. Çünkü kendisi amatör olduğu gibi seyircisi de gönüllüdür. Söz gelimi bir folklor şenliğine gelen seyirci de folklor amatörcü bir ilgi duyan, gösteriyi folklor duydugu ilgi ve sevgi ölçüsünde değerlendirir, oysa bu seyirci sayıca ve nitelikçe gerçek seyirci değildir.

Türkiye belki dünyanın en zengin Halk Dansları hazinesine sahip ülkelerin başında gelir, gerek yurt içinde, gerek yurt dışında danslarımızı bütün güzellikleri ve zengin çeşitliliği ile sunabilmek için seyircinin de, dansçının da profesyonel düzeyde olmasını gerektirir. Bir başka deyişle profesyonel dansçının, parasını ödeyerek tip-

kı bir tiyatro temsilini görmeye gelen seyirci için oynaması önemlidir.

Dansların bozulacağı, yozlaşacağı savına gelince, özellikle bunu ileri sürenlerin sık sık dillerinden eksik etmedikleri yabancı bir sözcüğü bir silah gibi kullandıkları görülmektedir. Bu sözcük «otantiklik»tir. Ancak «otantiklik» geri tepen bir silahtır. Şöyle ki otantiklikten söz açanlar danslarımızın otantikliğini hangi ölçüye göre biliyorlar? Folklor yerinde duran birşey değildir. Sürekli değişim gösterir. Hele yolların değiştiği, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçlarının yaygınlaştığı bir dönemde folklorun aynı kalmasını beklemek gerçek dışı bir umuttur. Kaldı ki otantikliği en çok bozanlar, otantikliğin en çok sözünü edenlerdir. Öğrendikleri çeşitlenimin otantik olduğunu sanan amatörler, bunları çıkış yerlerinden kentlerde gösterdikleri zaman, bilinçli ya da bilinçsiz değişiklikler yapıyorlar, seyirci tepkisini değerlendiriyorlar, başka toplulukların danslarını seyrederek onlardan beğenilen düzenleri kendilerinininkine katıyorlar. Söz gelimi eski Halkevleri dergilerini karıştırırsak, otuz kırk yıl öncesinde Bursa'nın Kılıç Kalkan oyununun iki kişiyle oynanmış olduğunun fotoğraflarına raslarız. Acaba o zaman bu iki kişinin oynadığı dan-

sın otantik biçimi miydi? Bunu bilemiyoruz. Ancak yakından izlediğimize göre bu oyuna her yıl yeni bir öge eklenmiştir. Hele seyirci tepkisinde yüklenildiğiçe dansı zenginleştirmek gereksinmesi duyulmuştur.

Öte yandan Devlet Halk Oyunları Topuluğu her dansı yetkili öğretmenden aslına en uygun biçiminde öğreniyor. Daha sonra bu öğrenilen dansları düzenleyen koreograflara gelince, bir sanat adamı olarak dansların özündeki güzelliklerin otantikliğinde herkesten daha büyük bir titizlik ve özen göstereceklerinde kimsenin kuşku olmamalıdır. Bir başka deyişle sanatçılar, amatörlerden çok daha otantikliği koruyacak, gözetilecek kişilerdir. Onlar tersine, yukardaki kuyumcu benzetmesinde olduğu gibi, bu danslarda gizli olan güzellikleri vurgulamak, etkili biçimde ortaya çıkarmak için çalışacaklardır. Bir an için böyle olmadığını düşünsek bile, burada da tehlike yoktur. Çünkü dansçılar önce bu dansları oldukları gibi öğrenmektedirler. En iyi eleştirmenin seyirci olduğunu söyledik. Yapılacak eleştiriler, gösterilecek tepkilerin sonucu, söz konusu yörenin gerçek renk ve çizgilerini taşımayan, uslubuna aykırı düşen düzenleme, topluluğun oyun dağıtıcısından çıkarılacak, yerini yenileri alacaktır. Buna paralel olarak, dansçılar sürekli olarak yeni Halk Danslarını öğrenecek, eskilerini de tazelleme koruyacaklardır. Böylece kısa sürede bir yandan sürekli öğrenci, öte yandan sürekli sahne sanatçısı olarak hem Danslarımızın titiz beğeniliğini, koruyuculuğunu yapacaklar, hem de gerek yurt dışında, gerek yurt içinde seyircilere bunların sanat değerlerini tattırabileceklerdir.

Bu görevi Devlet Balesinin yüklenmesi önerisine gelince, balenin kendine özgü bir tekniği, bir hareket sözlüğü olduğunu unutmamak gerekir. Bu teknik ve sözlük ise, Halk Danslarımıza alabildiğine yabancısıdır. Bale aldığı bir dansı hemen kendine uydurur, artık onun bir parçasıdır, eskisiyle ilişkisi tümenden silinir. Balcilerin Halk Danslarını oynamaları, balenin de halk danslarının da zararına olur. Bu demek değildir ki bale yaratıları da Halk Danslarından yararlanmayacaktır; ama bu Devlet Halk Oyunları Topuluğundan beklemediğimizden alabildiğine ayrı bir şeydir. Zaten balenin tarihinde Halk Danslarının büyük katkısı olmuştur, ancak bale düzeni içinde bunlar tanınmaz bir değişime uğramıştır. Bununla birlikte Halk Oyunları Topuluğunun en büyük yardımcıları ve yaratıcıları gene balcilerdir. Ne

var ki onlar Halk Oyunları Öğretim Merkezi'nden içeriye adımlarını atarken, bale teknik ve sözlüğünü kapının dışında bırakmaktadırlar.

Bugün hemen yeryüzünde Devlet Halk Dansları Topuluğu olmayan bizden başka bir ülke kalmamıştır. Ne yazık ki kısırtıcı tartışmalarla yitirilen bunca zaman, eğer şimdi yapıldığı gibi olumlu bir uygulama ile geçseydi bugün Türkiye yeryüzünün her bir köşesinde kendisini bir bayrak gibi temsil eden seçkin bir topluluğa sahip olacaktı. Yıllardır bu konuya yakın ilgi duyan biri olarak her fırsatta yabancı Halk Oyunları Topuluklarını seyrettim, olanak bulunca da okullarımda incelemeler yaptım. Aşağı yukarı tutulan yol, uygulanan yöntem hep birdir, ve bizim tuttuğumuz yola çok yakındır. Uluslar, bütün dünyaya kişiliklerini bu Halk Dansları Topuluğu ile kabul ettiriyorlar. Geçen yıl bir çağrı üzerine Macaristan'a gitmiştim. Macar Devlet Halk Dansları Topuluğu ile ilgili bir inceleme yaptım. Topuluğun yöneticisi ile konuşurken Türkiye'ye gelip gelmeyeceklerini sorduğumda, önlerindeki bir kaç gün yöneticisi ile konuşurken Türkiye'ye gelip yılın tamamen dolu olduğunu takvim üzerinde gösterdikten sonra, eğer Türkiye kendilerini şimdi çağırırsa, ancak birkaç yıl sonra gelebileceklerini belirttiler. Bütün dünyadan istek öylesine büyüktü ki, hepsine yetişemiyorlardı. Budapeşte'de ilginç bir gözlemim de oldu. Bir raslantı sonucu önemli bir ulusal yıldönümü için bir tiyatrodaki Macaristan'ın dört bir yanından gelen amatör Halk Dansları Topuluklarının bir gösterisine gittim. Bir gecede hemen bütün Macar Halk Danslarının zengin bir kesitini seyretmek olanağını buldum. Programda amatörlerin oynadığı kimi dansların altında bu dansın koreografisinin Macar Devlet Halk Dansları Topuluğuna düzenlenmesi olduğu ve koreografinin adı gösteriliyordu. Sanırım durmadan otantikliği ileri süren hoşnutsuzlara en güzel bir cevap. Çünkü önce halk danslarını Devlet Halk Dansları Topuluğuna veriyor, orada işleniyor, bir sanat eseri oluyor, sonra halk, ham verip geriye işlenmişini aldığı biçimi benimseyerek oynuyor, ayrıca programda düzenlemeyi ve koreografinin adını göstererek teşekkür borcunu ödemiş oluyor.

Aslında bu ilk aşamayı, Halk Danslarımızın sahneye uygulaması programının ilkelerini Atatürk çizmiştir. Gerçi Atatürk bütün sanatlar üzerine düşüncelerini kesinlikle belirtmemiş, yalnız müzik üzerinde durmuştur. Ancak müzik örneğinden her sanat dalı için aynı yöntem uygulanabi-

Turizm Tanıtma Bakanlığı Halk Oyunları Topuluğu Bulgaristan Burgaz Festivalinde görülüyor.

1976 TÜRKİYE MAHALLİ HALK OYUNLARI YARIŞMASI

Yazan : Suat OKAY

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, Tanıtma Genel Müdürlüğü Gösteriler Subesi Müdürü

Ülkemizde çeşitli özel ve resmi kuruluşlar tarafından zaman zaman Halk Oyunları Yarışmaları düzenlenmektedir. Resmî kuruluşlardan Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, Türk Folklorunun de-

lirdi. Atatürk, Halk müziğimizin çağdaş sanat tekniği ile işlenmesini istiyordu. Nitekim bestecilerimiz Önderin çizdiği programı uygulayarak çok başarılı sonuçlar aldılar. Bu her besteci için üç aşamada oldu. O günlerde delikanlılık çağında olan bestecilerimiz - Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kâzım Akses v.b. önce halk müziğini tanımakla, onu derlemekle başladılar, onları çok seslendirdiler. Bu yaptıkları alıştırma ve deneme temrinleriydi. Ellerindeki malzemeyi iyice tanıyıp sindirdikten sonra, gene bu müzikten yola çıkarak bunları evrensel müzik kalıpları ve biçimleri içinde kullananak olgun bir sanat eserine vardılar. Bu ikinci aşamada da eseri dinlerken kolayca «işte şu bölüm bir horondur», «şurası bildiğimiz bir türküdür» denebiliyordu. Ancak üçüncü aşamada bestecilerimiz olgunlaşmış, ulusal müziğimizi onların benliğinde erimişti; artık belli bir ezgiyi, bir müziği ödünç almadan bunu da kendileri de yaratıyorlardı. Dinleyici artık şurası filan ezgiden alınmış diyemiyordu, ama eser tümüyle bizdendi, bestecinin sanatçı yaşantısının birikiminin bir sonucuydu. Atatürk'ün programını bestecilerimiz başarıyla uygulamışlar, parlak sonuçlar da almışlardı; ne var ki, bir yanı eksikti. O da çok sesli müzik yaygınlaşmamış, herkesin malı olmamıştı.

Devlet Halk Dansları Topluluğu hedefine giderken, en büyük yol gösterici ve esin kaynağı Atatürk'ün müzik için çizdiği bu program olacaktır. Şimdilik ilk aşamadayız; Halk Danslarını tanıyor, onlar üzerinde ufak düzenlemelerle denemeler yapıyoruz. Bunu ikinci ve üçüncü aşama izleyecektir. Onun için bu gecenin gösterisi önemlidir. Tutulan yolda, uygulanan yöntemde ne eksiklikler, ne gibi yanlışlıklar var, nerede düzeltim gerekli, son söz seyircilerin olacaktır, uyarılar eleştiriler ve desteklemeler bu girişimin önündeki yolu aydınlatacak, sanatçılara ve yöneticilere hız verecek, ikinci ve üçüncü aşamalara doğru yöreklenecekler, atılım yapma gücü kazandıracaklardır.

ğişik konuları üzerinde sürdürmekte olduğu çalışmalarında Halk Oyunlarımızda da büyük önem vermektedir. 1967 ve 1973 yıllarında düzenlediği yarışmaların üçüncüsünü bu yıl 21-25 Ağustos 1976 tarihleri arasında Kırşehir Valiliği ve Kırşehir Belediyesinin de yardımları ile Kırşehir'de gerçekleştirmiştir.

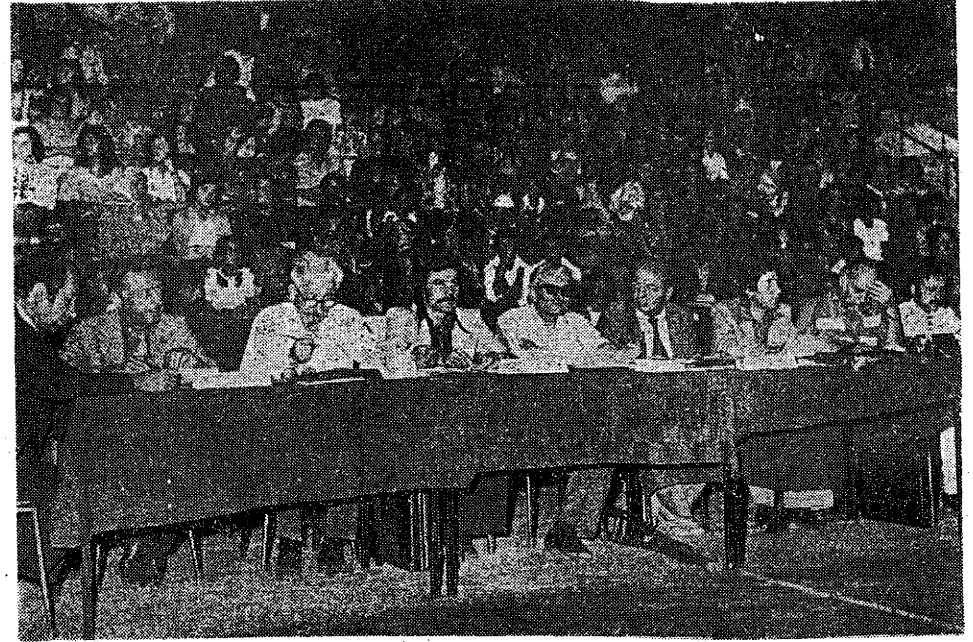
Kırşehir'de kaldıkları sürece ekiplerin iase ve ibatesi mahallen karşılanmış, yol ücretleri orada hemen ödenmiştir.

13. Kırşehir Ahi Evran Esnaf ve Sanatkarları Bayramı içinde yer alan yarışmaya katılan 42 ekibin elemanları birbiriyle kaynaşmış, açık hava ve kapalı spor salonu gösterileri yerli ve yabancı konuklar tarafından ilgi ile izlenmiştir. Kapadokya bölgesi içinde yer alan Kırşehir'de bir Halk Oyunları Bayramı yaşanmıştır.

Bu yarışma sayesinde; bilinip de oynanmayan oyunların yeniden derlenmesi sağlanmış, maddi imkânları kısıtlı olan ekiplerimiz teşvik edilmiş, Halk Oyunları çalışmalarını yapan kuruluşların son durumları izlenmiş ve bu arada oyun ile müziklerinin film ve banda kaydı yoluna gidilmiştir.

Yarışmaya katılan kuruluşların adları aşağıdadır.

- 1 — KIRŞEHİR Turizm ve Tanıtma Derneği Başkanlığı Ekibi,
- 2 — AKÇAABAT Halkevi Başkanlığı Ekibi,
- 3 — BURSA Kılıç - Kalkan Der. Müşterek Yürütme Kurulu Ekibi,
- 4 — KARS Turizm ve Tanıtma Derneği Ekibi,
- 5 — SİLİFKE Müzik ve Folklor Derneği Ekibi,
- 6 — ADIYAMAN Halk Eğitimi Bşk. ği Ekibi,
- 7 — ÇORUM Hattuşaş Folklor Derneği Ekibi,
- 8 — KÜTAHYA Folklor ve Etnoğrafya Derneği Ekibi,
- 9 — BURDUR - AZİZE KÖYÜ Folklor Ekibi,
- 10 — BALIKESİR Halk Eğ. Bşk.ğı Pamukçu Bengi Ekibi,
- 11 — İZMİR Ege Folklor Eğitim Merkezi Başkanlığı Ekibi,

Kırşehir 1976 Türkiye Bölgesel Halk Oyunları Yarışması Jürisi: Soldan sağa doğru Ayhan Çermen, Orhan Tuğsavul, Ömer Salor, İsmail Özboyacı, İhsan Hınçer, Nevzat Gözaydın, Fikret Değerli, Şerif Baykurt, Suat Okay ekipleri izlerken..

- 12 — ERZURUM Halk Oyunları Halk Türküleri ve Turizm Derneği Ekibi,
- 13 — KEMALİYE Halk Eğitimi Merkezi Md. (EĞİN) Ekibi,
- 14 — KARS Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,
- 15 — AKÇAABAT Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,
- 16 — ARTVİN Folklor Derneği Başkanlığı Ekibi,
- 17 — KIRŞEHİR - KAMAN Halk Eğitimi Mrk. Md.ğü Ekibi,
- 18 — ZONGULDAK - SAFRANBOLU Halk Eğ. Mrk. Md.ğü Ekibi,
- 19 — İZMİR Turizm ve Folklor Derneği Ekibi,
- 20 — KIRŞEHİR - ÇİÇEKDAĞI Halk Oyunları Ekibi,
- 21 — VAN Turizm ve Folklor Derneği Ekibi,
- 22 — EDİRNE'yi Tanıtma ve Turizm Derneği Ekibi,
- 23 — ÇORUM Halkevi Başkanlığı Ekibi,
- 24 — SİVAS Halk Eğitimi Merkezi Md. ğü Ekibi,
- 25 — BURSA - KELES Halk Eğitimi Mrk. Md. ğü Ekibi,
- 26 — BALIKESİR - DURSUNBEY Halk Eğ. Mrk. Md. ğü Ekibi,
- 27 — AĞRI Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,
- 28 — AMASYA Halk Eğitimi Merkez Müdürlüğü Ekibi,
- 29 — ÇORUM Hitit Folklor ve Halk Türküleri Derneği Ekibi,
- 30 — ORDU Halk Eğitimi Merkez Md. Ekibi
- 31 — ERZİNCAN Selüke Folklor Derneği Bşk.ğı Ekibi,
- 32 — KIRKLARELİ Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,
- 33 — ESKİŞEHİR Atatürk Lisesi Müdürlüğü Kırım Ekibi,
- 34 — BİNGÖL Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,
- 35 — BİLECİK Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,
- 36 — KARS - GÖLE Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,
- 37 — SİLİFKE Halk Eğitimi Merkezi Müdür-

Gösterileri Büyük İlgi Toplayan :

TURİZM VE TANITMA BAKANLIĞI
TÜRK HALK OYUNLARI TOPLULUĞU

Yazan : İhsan HİNÇER
Türk Halk Bilgisi Derneği Başkanı

T. Tanıtma Bakanlığı Halk Oyunları Eğitim Merkezi Halk Oyunları Topluluğu bir gösteri sırasında...

1973 - 1974 yıllarında kuruluş hazırlıkları yapılan Türk Halk Oyunları Eğitim Merkezi, nihayet 1975 yılında kurulmuş (1), 1976 yılının beşinci ayında da ilk gösterilerini gerçekleştirmişti. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın bu atılımı, Halk Oyunlarımıza Devletin resmen sahip çıkması sayılabilir.

Cumhuriyetin kuurlmasıyla birlikte Türk Ocakları, Halkevleri, çeşitli dernekler, yüksek tahsil gençliği ve bazı kuruluşlar, Halk Oyunlarımızı yıllarca ayakta tutmuştur. Tesbit ve derleme, giyim ve kuşam eksikliklerine, malî destek

lülüğü Ekibi,

38 — ADIYAMAN - KÂHTA Halk Eğ. Merkezi Md. şü Ekibi,

39 — GAZİANTEP Halkevi Başkanlığı Ekibi,

40 — BİTLİS Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Ekibi,

41 — DİYARBAKIR Halk Eğitimi Başkanlığı Ekibi,

42 — KAHRAMANMARAŞ Halk Eğitimi Başkanlığı Ekibi.

yoksunluğu ve imkânsızlıklara rağmen yaşatma gücü göstermiştir.

Şayet Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Halk Oyunlarımıza sahip çıkmasa idi, daha yıllarca hiç bir devlet kuruluşu böyle bir cesareti gösteremeyecekti. Zira hazırlık toplantıları bunu isbat etmiştir. Ne Devlet Tiyatroları, ne Devlet

(1) «18-22 Eylül 1973 te Folklor Uzmanları Yüksek Danışma Kurulu Toplanıyor. Türk Folklor Araştırmaları, cilt 15, sayı 290, Sf. 6748.

«Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Teşebbüsü ile Folklor Uzmanları Yüksek Danışma Kurulu Toplandı», TFA, Cl. 15, S. 201, Sf. 6784.

«Türk Halk Dansları Eğitim Merkezi Resmen Kuruldu», TFA, Cl. 16, S. 309, Sf. 7286.

«Türk Halk Dansları Eğitim Merkezi'nin Kuruluşu Hakkında Rapor», TFA, Cl. 16, S. 310, Sf. 7304.

Bu dört haber - yazı T.T. Bakanlığı Halk Oyunları Topluluğu'nun kurulmasına ait çalışmalarını geniş şekilde kapsamaktadır.

ARAŞTIRMALARI

7783

Konservatuarı, ne de Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlükleri temsilcileri, kuruluşları içinde bir Halk Oyunları Bölümü kurulmasını kabul etmemişler, bu gibi teşebbüslere çeşitli sebeplerle şiddetle karşı çıkmışlardır. Bunun için politik nedenlerin üstüne çıkarak Türk Halk Oyunları Eğitim Merkezi Topluluğu'nun kurulmasında büyük emeği olanları, öncelikle bütün engelleri aşmasını bilen bu ihtiyacı derinlemesine teşhis eden Mukadder Sezgin ve Kemal Baytaş'ı kutlamak gerekir. Zira, Türk Halk Oyunları Topluluğu'nun gerçekleştirilmesi kolay olmamıştır. Bir yandan teoristler böyle bir teşebbüsün gerçekleşmesini hayâl olarak tanımlamışlar, öte yandan ise dernekçiler bu kuruluşun kendi çalışmalarını için ölüm olacağını sanmışlardır. Bu sebeplerle direniş ve karşı çıkmalar sert olmuştur.

Fakat, çalışmalar ilerledikçe, imkân kapıları sonuna kadar aralanmış, kurulan Eğitim Merkezi'nin hem bölge toplulukları, hem de dernek çalışmalarını için bir ekol olma yolunda bulunduğu anlaşılmıştır. Devlet'in Halk Oyunlarımıza el atması sayesinde oyunlarımız, çalgılarımız, kıyafetlerimiz bilimsel şekilde arşivlenmeye başlamıştır. Sahne düzeni oyunlarımızın karakterine uygun şekilde koreograflar; müzik ve ritm çalışmalarını solfej, şan ve limbering öğretmenleri; o-

yun uygulamaları da bölge oyunlarımızı yakından tanıyan öğreticilerce ele alındığı görülmüştür.

Bir yıllık çalışma sonunda Topluluk ilk gösterilerini Mayıs 1976 da Ankara'da sunmuş, daha sonra İstanbul Festivali'nde tekrarlamıştır. Topluluğun programında ilk olarak Elâzığ, Bingöl, Artvin, Bitlis, Erzurum (Erkek - Kız), Trabzon, Silifke, Kırklareli, Gaziantep ekipleri yer almıştır. Son gösterilerde programa Trabzon Kız Ekibi de ilâve edilmiştir.

Topluluk yurt dışında bazı Türkiye Haftası programlarında da başarılı gösteriler yaptıktan sonra ilk defa uluslararası nitelikte bulunan Bulgaristan'ın Burgaz şehrinde yapılan «Burgaz Uluslararası 12. Folklor Festivali»na katıldı. 70 kişilik bir topluluk olarak Rusya, Romanya, Macaristan, Yugoslavya, Belçika, Yunanistan, Küba, Japonya, Yemen, İtalya, Polonya, Çekoslovakya, Batı Almanya, Doğu Almanya, Norveç ve Bulgaristan ekipleri arasında büyük takdir topladı. 24 Ağustos'tan 29 Ağustos 1976 ya kadar devam eden festival sırasında Burgaz'dan başka Slinçefbrüg ve Pormoryo'da da yaptığı gösteriler büyük ilgi gördü. (Polonya'da Zakopane'de yapılan yarışmaya katılan Bulgaristan ekibi şeflerinden Dimitr B. Zinef bana ekibimizin çok muhteşem olduğunu bu konuda bir makale yazdığını.

Türk Halk Oyunları Eğitim Merkezi Topluluğu Silifke Ekibi Ankara'da düzenlenen gösteride...

tarılırken çeşitli düzenleme gayretlerinden sonra bu konuda bilgili kişilerin de yardımı ile en iyiyi bulmalı ve oyunun oturmasını sağlamalıdır. Sahneye aktarılarak sağlıklı düzenlemelerini devam ettirebilen oyunlarımız bir anlamda yeni bir anonim karakter kazanırlar. Bu geçiş devresinin kısa olması, ayrı anlayışlı çeşitli ellerin oyunlarda değişik düzenlemeler yapma gereksinmesini ortadan kaldırır.

2 — Madem oyunlar anonimdir, o halde olanaklar oranında halk tarafından oynadıkları yerlere gidilmeli (düşün, eğlence gibi vesilelerden faydalanılarak) ve onlarla el ele, kolkola oynanmalı, provaların bir kısmı böyle yapılmalıdır. Böylece oyunların hakiki havasına girmeyi, en azından nasıl girildiğini öğrenmelidir. Bu kent çok uzakta ise, bizce oyunları ancak o kentlilerin veya o kentte uzun süre bulunmuşların oynaması öğütlenir. Uzun zaman bu kentlilerle oynamış (örneğin Ankara, İstanbul veya İzmir gibi büyük kentlerde) ve onlarla kaynaşmış, gelenek göreneklerini sevmiş, benimsemiş kısacası o havaya girmiş kişilerin de var olduğu kıvanç vericidir.

3 — Okulların bu konuda rekabete girmesi sevindirici olmakla beraber «şu okul katılıyor, biz niye katılmayalım» diyerek az bir çalışma ile oyunları sindirmeden, benimsemeyen ve hissetmeden sahneye koymamak gerekir.

4 — Bazı ekiplerde cyuncuların henüz yaptıkları dansın adını dahi bilmediği görülmüştür. Bu durum gösterilen dansın bir şekilden ileri gitmediğini, ezberlenen jimnastik hareketleri gibi veya bir görevmiş gibi yapıldığını gösterir. Böyle bir durumda ise oyuncuda ne o yörenin havasını ve ruhunu, ne de coşkunluğunu görmeye imkân yoktur.

Buna göre oynanan oyunun ismi, ne münasebet ile, nerelerde oynandığı, oyundaki çeşitli hareketlerin varsa mânâsı oyun öğrenilmeden öğrenilmelidir.

5 — Fizik yapısı çok iyi olan bazı öğrenciler her zaman iyi oynamak yeteneğine sahip olmayacağı gibi boyu posu ekibe uymayan bazılarının da çok iyi oynayabildiği bir gerçektir. Bizce önemli olan ruhtur. Hisseden daima güzeldir, göze hoş görünür. Buna rağmen aynı güzel yeteneklere sahip, fiziki yapıları güzel ve uygun kişilerden oluşan bir ekibin elbetteki daha estetik bir görünümü olacaktır.

6 — Özellikle Erzurum oyunlarını oynayan ve o yöreden olmayan ekiplerde oyuncular yüz

ifadelerine çok aşırı bir ciddiyet ve sertlik havası vermek istemektedirler. Gerçi bu bölge oyunlarının hamaset, mertlik özelliği vardır. Fakat bu özellik bir şeye canı sıkılmış gibi ve suratı ask bir şekilde ifade edilemez. Bu durum halk oyunlarına gerek duyulan, düşün, sözlen, eğlence gibi şenliklerin zaten ruhuna aykırı olur. Ayrıca sınırlı bir ifade ile veya o haleti ruhiye ile oyun oynanmaz, oynanamaz. Hatta bu oyunlar bir harp dansı olsalar bile... Bu tip oyunlarda, cyuncular babacan bir yiğittirler.

7 — Oyun aralarında arada bir görülen nara atmalar bazen sık sık olmakta hele vazife imiş gibi yapıldığında göze de, kulağa da hiç hoş gelmemektedir. Neşe ile haykırmak hey, oy, hayda gibi kelimeleri münasip zamanlarda ve tonlarda söylemek kadar gerçek heyecan anlatan ifade yoktur. Bu tip haykırmaların yapmacık olanları hemen fark edilmektedir.

8 — Bazı ekipler genellikle yarışma havası yüzünden heyecan ve tutukluk göstermektedirler. Bu olmamalıdır ancak hemen şunu ifade edelim ki bu hata yalnız onların değildir. Halk oyunlarımızda yarışmanın bir yerde biz de karşısındayız. Böyle durumlarda jürinin anlayışlı olmasını beklemek elbette herkesin hakkı olacaktır.

Çalgılar konusunda;

1 — Madem ki halk danslarımız açık havalar kapalı salıncılara girmiştir ve madem ki bu geçişte bazı düzenleme ve uygulamaları zorunlu görüyor, bunun kaçınılmazlığını kabul ediyoruz o halde ulusal çalgımız davul'un kapalı yerde sesini kısmak için çareler aramalıyız. Davulcu şayet davuluna hafif vurmak sureti ile bunu sağlamaya çalışırsa tabii ki kaybeder, rahat olamaz. Oysa ki hissederek coşarak çalmalı. Bizce onun vuruşlarını kısıtlamak yerine salonda veya kapalı bir yerde çalınan davul'un derisinde veya içinde yapılacak bir işlem, istenileni sağlayacaktır. Yarışmalardaki jüri üyelerinin veya seyircilerin hiçbir zaman zurnanın sesini dahi kapatacağ derecede kulakları rahatsız eden davul sesine puan verdikleri veya rağbet ettikleri görülmemiştir.

2 — Bazen olanaklar yetersiz ve kısıtlı olduğu gerekçesi ile çalgılar, müziği veya ritmi iyi bilmeyen kişiler tarafından çalınmaktadır. Bu durum hem halk dansları müziklerinin yozlaşmasına yol açmakta hem de kulağa hoş gelmemektedir. Olanaksız olan kuruluşların yetenekli kişilere dans müziklerini bölgesel sanatçılardan alınmış bantlardan çalışmalarını öğütmek iste-

Halk Oyunları Konusunda :

BİR OLAY VE BİR YARIŞMA

Yazan : Dr. Nevzat GÖZAYDIN

Bundan on yıl kadar önce, Federal Almanya'da bulunduğum yıllarda Mainz şehrinde doktora öğrenimime devam ediyordum. Bilindiği gibi adı geçen şehir, Köln ve Münih şehirleriyle birlikte en canlı, en güzel ve en muhteşem karavay şenliklerini organize etmesiyle meşhurdur. Bu şenlikler sırasında yüzbinlerce yerli ve yabancı turist, şehrin sokaklarını, birahanelerini ve eğlence lokallerini doldurarak çılgınca eğlenmeğe çalışırlar.

O günlerden birinde, üniversitedeki Türkiye'de de bulunmuş bir Alman arkadaşım, şehrin

riz. Bu bantlar defalarca dinlenmeli ve ondan sonra uygulanmalıdır.

Önemli iki nokta :

Giyisi, oyun ve müziklerde yapılan değişiklikler ve eklemelerin sebebi muhakkak surette jüriye daha önce açıklanmalıdır. Bu, en azından hatanın bilgisizlikten değil imkânsızlıktan olduğunu anlatan güzel bir jest olacak ve yapılan yeni bir derleme değerlendirilecektir.

Yarışma tertip eden ciddi bir kuruluşun ticari gayesi yoktur. Esas düşünülen oyunlarımızın yaşatılması ve yayılmasına hizmettir. Nitekim ekiplerin de aynı şekilde düşündüklerine tank olmaktayız. Ancak bunları yaparken geride bir şeyler bırakılmazsa bu çabalara yazık olur diyoruz. Bunun için de en önemli noktalardan biri de bizce arşiv konusudur. Halk danslarımızı oynayan ekiplerin idareci ve öğreticilerine, hatta bütün oyunculara düşen çok önemli bir görevdir bu. Oyun ister önceden ister henüz derlenmiş olsun hakkında çeşitli özellikleri kapsayan bilgiler kaleme alınmalı, buna fotoğraflar da eklenecek jüriye sunulmalı veya yarışmayı tertip eden kuruluş bunu istemelidir. Kaynağı belirtilerek değerli bir belge olamaz. Bunlar icabında eskiden derlenmiş bazı oyunların eksik ve yanlışlarını düzeltebileceği için çok önemlidir. Fakat tekrar ve önemle hatırlatmak gerekir ki bu belgeler mümkün mertbe bilimsel ve çok sağlıklı olmalı ve özelliklerin anonim karakter taşıdığı kanıtlanmalıdır.

Bu konuda bizden sonra gelecek kuşakların hakkımızdaki yargıları daima göz önünde tutulmalıdır.

ortasında yer alan tiyatro meydanında çeşitli milletlerin Halk Oyunları ekiplerinin gösteriler yapacağını, bunların arasında Türkiye Ekibinin de yer aldığını bildirince, bir hayli şaşırırım. Avrupa'da özel baskı yapan Türk gazetelerinde, o günlerde herhangi bir Türk Halk Oyunları Ekibinin gösteriler için Federal Almanya'ya geldiğini okumamıştım. Merak ve heyecanla o gün öğleden sonra, hıncahınç bir kalabalığın doldurduğu meydana ben ve o Alman arkadaşım, gösterilerin icra edileceği platforma yakın bir yeri güçlükle bulabildik. Birlerce insan, çeşitli milletlerin ekiplerini heyecanla seyredip alkışladıktan sonra, bizim ekibimizin çıkacağı anons edildi. Beşi erkek, beşi kız olan oyuncular hiçbir bölgenin olmayan tuhaf kıyafetler içinde - cepken, gömlek, şalvar, ayakkabı karmakarışık - bir boks ringi yüksekliğinde ama etrafı tahta parmaklıkla çevrili olan platforma çıktılar. Önce akordiyon eşliğinde Kafkas Oyunlarından bazıları icra etmeğe çalıştılar. Bu icra esnasında yapılan yanlışlar, figür ve uyum hataları o kadar fazla idi ki, gösteri bitince bütün kalabalıktan belli belirsiz bir alkış koptu. Sonra aynı kıyafetlerle fakat davul - zurna eşliğinde - güya-halay çekmeğe kalkmazlar mı? Sanki onları oraya ben getirmişim, cyunları ben organize etmişim gibi büyük bir üzüntü, hiddet ve mahcubiyet içinde yanımdaki arkadaşım, «bunların hiç yet içinde yanımdaki arkadaşım, «bunların hiç bir şey bilmediklerini, tamamen düzmece olduklarını v.s.» söylemeğe çalıştım. O da, kız oyuncuların dördünün, erkeklerin ise ikisinin Alman olduğunu konuşmalarından anladığını, bu durum karşısında elbette böyle bir sonuç alınacağını, üzülmenin fayda sağlayamayacağını, bunların kim olduğunu bilmemiz gerektiğini söyledi. Türk adını kullanıp büyük bir sorumsuzlukla, o güzellim oyunları kimlerin böylesine perişan ettiğini gösterilerden sonra öğrenmeğe karar verdim. Biraz alkış, biraz protesto sesleri arasında oyuncular platformdan inince yanlarına gidip, kim olduklarını sordum. Gerçekten çoğunun Alman olduğu bu ekibi, yakın bir şehirdeki teknik yüksek okulda okuyan Türk öğrenciler kurmağa çalışmış, fakat yeterli eleman bulamayınca tanıdıkları bir kaç Alman öğrenciyi aralarına almışlar. Fakat ne oyunları, ne bölge hususiyetlerini ve ne de figürleri bilmediklerinden böyle acıip

bir şey ortaya çıkmış. Kendilerine biraz ileri - geri söylendikten ve oyunlarımızı böyle bir kö-tü propaganda vesilesi yapmalarını münakaşalı bir şekilde belirttikten sonra yanlarından ayrıldım.

Büyük üzüntüler içinde yaşadığım bu kötü olayın izlerini ancak geçenlerde silebildim. Yıllar sonra mutlu bir tesadüfle, Kırşehir'de Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın düzenlediği 1976 Mahalli Halk Oyunları Yarışması'nı - hem de resmi görevli olarak - seyredecektim. Mahallin imkânlarıyla en iyi şekilde hazırlanmağa gayret etmiş, istekli, pırıl pırıl kıyafetler içindeki oyuncularını nasıl bir mutlulukla seyrettim, anlatamam.

Bu yarışmaya gelen ekiplerin eksikleri yok muydu? Figür ve uyum hatalarından kurtulmuşlar mıydı? Hayır. Elbette bazı ufak - tefek noksanlar vardı. Söz gelimi; iyi hazırlanmağa fırsat bulamamış bazı elemanların çekingen olması, kendilerini güvensiz hissetmeleri, öteki elemanlara devamlı bakıp huzursuzluklarını belli etmeleri, bazılarının ölü evindeymişcesine asık ve nerdeyse ağlamaklı bir yüzle oyunları icra etmesi, ritmin zaman zaman bozulması veya tamamen kaçırılması, oyunların asıllarının hızına göre ya daha yavaş veya çoğunlukla daha hızlı icrası, bazı kıyafet yanlışlıkları, belli başlı ha-

talar arasında sayılabilir. Ekiplerin mahalli olması, ilerideki günler içinde bu eksikliklerin telâfi edilebileceği hususu göz önünde tutulursa, yarışmaya katılan her ekibin, zamanı ve sırası geldiğinde yurt içinde ve dışında Türkiye'mizi bölgeleri bakımından en başarılı bir şekilde temsil edeceklerinden şüphe edilemez. Böylece, Türk Halk Oyunları, yukarıda anlatmağa çalıştığım claydaki gibi antipati ve öfkeyle değil, sempati, sevgi ve mutlulukla seyredilecektir.

Kırşehir'deki Mahalli Halk Oyunları Yarışması'nın ortaya çıkardığı önemli bir husus da şudur :

Bu tip yarışma ve gösterilerin artık, metropol denilen büyük şehirlerden Anadolu'nun nispeten daha küçük şehirlerine kaydırılması - elbette imkânlar elverdiği ölçüde - o bölge ve şehirde, sadece futbol müsabakalarına münhasır kalan iç turizm hareketlerinin başka bir yoldan canlandırılmasına yol açacak ve bu da, karşılıklı anlayışı, huzuru ve barışı - futboldakinin aksine - daha kolayca sağlayacaktır.

1976 Kırşehir Mahalli Halk Oyunları Yarışması başarılı geçmiştir. Bu başarıda emeği ve gayreti olanlarla bu yarışmayı organizeye himmet edenler sağ olsunlar, var olsunlar!..

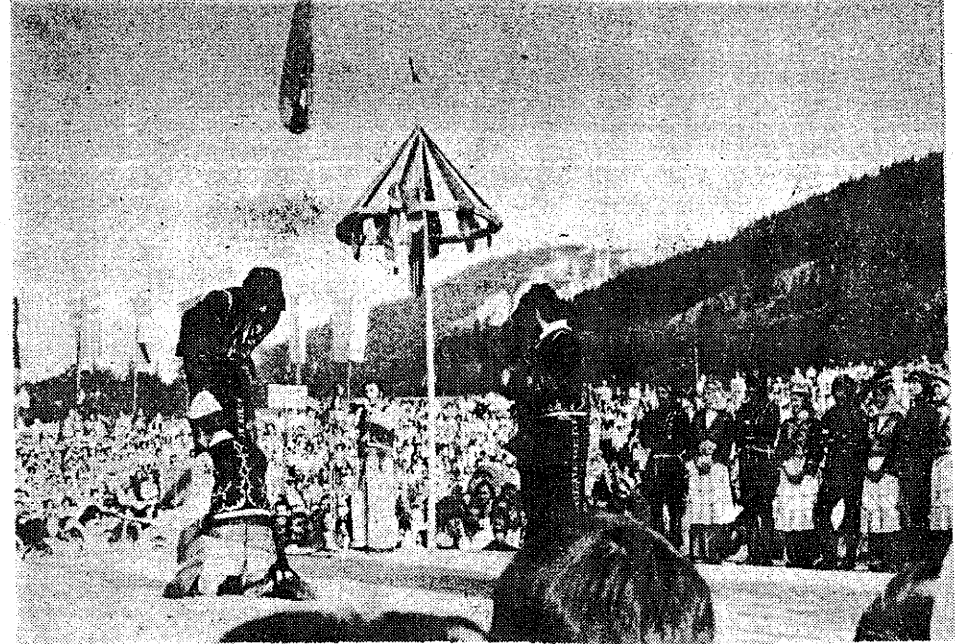

Kırşehir Mahalli Oyunlar Yarışması'na katılan Kâhta (Adıyaman) Ekibi Yarışma sırasında..

IX. Zakopane Halk Oyunları Yarışmasında :

HALK OYUNLARI GRUPUMUZUN POLONYA BAŞARISI

Yazan : Üstün GÜRTUNA

Polonya'nın Zakopane şehrinde yapılan Uluslararası 9. Dağ Oyunları Yarışması Festivali'ne katılan İstanbul (Kadıköy) Turizm Folklor Derneği Topluluğu 12 bin kişi önünde oyunlarımızı oynarken...

İstanbul Turizm Folklor Derneği Halk Oyunları Topluluğu, Polonya'nın kış sporları merkezi olan Zakopane'den çantık kostüm ve çunları ile Polonya Basını'nın ortaya koyduğu tek Altın Baltayı ve jürinin ikincilik ödülü olan Gümüş Baltayı alarak yurda döndü.

Yarışma şu kategorilerden oluşuyordu :

- 1 — Otantik oyunlar yarışması,
- 2 — Artistik oyunlar yarışması,
- 3 — Koreografik oyunlar yarışması,
- 4 — Yarı otantik, yarı koreografik oyunlar yarışması.

30 Ağustos günü İstanbul'dan yola çıkan grupta Ali Selâhattin Serdaroğlu Dernek ve kafile başkanı, İhsan Hınçer teknik direktör olarak bulunuyordu.

Çalgı sanatçıları Üstün Gürtuna ve Musa Kâzım Uzunkaya idi.

Ekip elemanları ise şu kişilerden oluşuyor-

du (Sahnedeki oyun sıralarına göre) :

Gaziantep Ekibi : Cemal Tanık, Neşe Gözdemir, M. Ali Deniz Derviş, Sema Kocak, Turgay Demirbağ, Zafer Gürelli, Mehmet Melih Tameri, Ayfer Taylan, Altı Enis Özçin, Lalehan Cemile Polat.

Bitlis Ekibi : Cevat Serdar Demiralp, Mustafa Kavasoğlu, Kâzım Korkmaz, Recep Erkut Sürmeli, Ragıp Cem Güroy, Mustafa Kavasoğlu II., Hasan Mete Ordu, Eirsen Tatlıdamak,

Sivas Ekibi : Fatma Nilgün İslamoğlu, Saliha Sevinç Unerman, Fehime Lale Oğuz, Maviş Deniz, Hülya Arça, Sevgi Börüban.

Artvin Takımı : Halil Çoban, Hale Temiz, Ruhi Evcimen, Zahide Fügen Türkay, Süreyya Gözneli, Seviye Balta, Ahmet Fuat Özgen, Semra Şen.

Ayrıca düğün sahnesinde Yavuz Çıraoğlu, Nilay Esingül İslamoğlu, Fikriye İnci Seçilmiş.

Kemal Kalan görev aldı.

Grubumuz 30 Ağustos günü İstanbul'dan hareketle İpsala hudut kapısından çıkarak Yunanistan, Yugoslavya, Avusturya, Batı Almanya, Doğu Almanya üzerinden 4 Eylül Akşamı Polonya'nın Zakopane şehrine vardı. Grubumuzu Festivalde bizlere çok yardımları dokunan Türk dostu, Türkolog, Krakow Üniversitesi Türkoloji kürsüsü doçenti Doktor Jan Chopinsky (diğer adıyla Can Türksever) karşıladı.

5 Eylül Pazar gününü grubumuz çalışma ve istirahatle geçirdi.

6 Eylül Pazartesi günü de grubumuz çalışma yaptı. Aynı günün akşamı Zakopane'nin en güzel oteli olan Orbis Kasprovi'de festivale katılan ülkelerin grup başkanları, idarecileri ve grup temsilcilerine Belediye Reisi bir resepsiyon verdi. Diğer grupların idarecileri gibi Grubumuzun temsilcileri de Belediye Reisine hediyeler verdi. Bu arada Görgülü'nün nefis Türk lokumlarını ikram ettiler.

7 Eylül Salı günü yapılması gereken defile yağmur yüzünden iptal edildi. Aynı gün saat

13.00 de Festival alanında Festival resmen açıldı. Festival ateşi yakıldı ve yarışmaya katılan 12 ülkenin dans sanatçıları sırayla sahneye çıkıp danslarını sergilediler. Bizim grup da 8 dakikalık bu programda Gaziantep'den Bitlis'den, Artvin'den danslar takdim etti ve çok alkışlandı. Günün en beğenilen grupları Koreografik gruptan Bulgarlar, Otantik gruptan da bizim grubumuz oldu.

8 Eylül Çarşamba günü çalışma ve şehri gezmekle geçirdi.

9 Eylül Perşembe sabahı bütün gruplarla birlikte Zakopane'ye 23 km. uzaklıktaki Nowy Targ şehrine gidildi. 9 Eylül Nowy Targ şehrinin «Jarmark» dedikleri geleneksel, Alish - Veriş Bayramı idi. Pazar içinde defile yapıldı. Diğer gruplar gibi sahnede 45 dakika oyunlarımızı sergiledik. Aynı gün öğle vakti Swarni'de dağcılar Evi'nde bir gösteri yaptık. Öğle yemeğinden sonra Zakopane'ye döndük. Aynı günün akşamı Türk Grubu yarışmaya çıkacaktı. Gayet iyi hazırlanıp yarışmanın yapılacağı 12 bin kişilik «Festival Çadırı»na gittiğimizde çadırın yıkılmak üzere

İstanbul Turizm Topluluğumuzun Artvin Ekibi Zakopane'de Tatra Dağları eteğinde TV programında..

İst. T. Folklor Derneği Sivas Kız Ekibi Tatra Dağları önünde Krakow programında...

olduğunu gördük. Dağ Fırtınası başlamıştı. Öüne gelen her şeyi yıkıyordu. Sonunda çadır bütün çabalara rağmen yıkıldı. Yarışma iptal edilerek ertelendi.

10 Eylül cuma günü sabah J. Polona'ya gidildi. Warşova ve Krakow televizyonları için 3 grubumuz kamera karşısında oynadı. Televizyon çekimi 4 saat sürdü. Aynı gün saat 14.00 de çalgı sanatçıları Dcm Kültür'de Müzik Yarışmasına katıldılar. Cuma gecesi Zakopane'ye 3 km. uzaklıkta Juhas'da grubumuz Türk - Polonya Dostluk Gecesine katıldı. Toplantı çok samimi bir havada geçti. Türk ve Polonya dansları oynandı, şarkılar söylendi bol bol dans edildi.

11 Eylül cumartesi günü grubumuz 2. nci 8 dakikalık programın provasına katıldı. Öğleden sonra Sport Hotel Zakopane'nin spor salonunda ertelenen yarışmaya çıktık. Sahnede, bir yöruk düğününü kostümler içinde sergiledik. Düğün kompozisyonunu İhsan Hinçer hazırlamış. Üstün Gürtuna ise sahneye uygulamasını yapmıştı. Grubumuz mizansende çok muvaffak ol-

muş, birbirinden güzel oyunları büyük bir başarı ile sergilemişti. Hatta Jüri Başkanı ayağa kalkarak ön sıralara kadar gelmişti.

Yarışmadan sonra J. Polona'ya gidildi, Festivale katılan bütün gruplarla ateş etrafında yenildi, dans edildi.

12 Eylül Pazar sabahı Festivale katılan 12 ülkenin dağ oyunları sanatçıları 8 er dakika oyunlarını sergilediler. Bizim grubumuz ile Bulgar grubu yine çok alkışlandı. Her iki grup da seyircinin tezahüratı karşısında 4 er dakika daha oyunlarını sergiledi. Aynı günün akşamı Sport Hotel Zakopane'nin Spor Salonunda festivale katılan grupların önünde ödülleri dağıtıldı. Bizim ödülümüzü Dernek Başkanı Ali Selahattin Serdaroğlu sahneye çıkarak aldı.

Ödül sıralaması şöyle idi :

Polonya halkının ve Polonya Basını'nın tek Altın Baltası İstanbul Turizm ve Folklor Derneği'ne,

1. Kategori (Otantik oyunlarda)'de Altın Balta, Romanya'nın Vilcea şehrinde «Bradule-

tul» grubuna, Polonya'nın Podegrodzia şehrinden «Podegrodzie» grubuna,

2. Kategori (Artistik oyunlarda) de Altın Balta, Bulgaristan'ın Sofia şehrinden «Chope» grubuna, Polonya'nın Zywca şehrinden «Jodly» grubuna,

3. Kategori (Koreografik Stilize oyunlarda) de Altın Balta, Rusya'nın Ukrayna bölgesinden Dolinskiego şehrinden «Wiesiolka» grubuna,

4. Kategori (Yarı otantik yarı stilize oyunlarda) de Altın Balta, Çekoslovakya'nın Jihlava şehrinden «Vysocan» grubuna,

1. Kategori (Otantik oyunlarda) de Gümüş Balta, Türkiye'nin İstanbul şehrinden İstanbul Turizm ve Folklor Derneği grubuna,

2. Kategori (Artistik oyunlarda) de Gümüş Balta, Polonya'nın Nowy Targ şehrinden «Jwarni» grubuna,

4. Kategori (yarı otantik yarı stilize oyunlarda) de Gümüş Balta, İsveç'in Falun şehrinden «Falun» grubuna,

Festival mansiyonları, hâtırâ armağanları ise:

1. Kategori'de Norveç'in Valdres şehrinden «Fjelfolket» grubuna,

2. Kategori'de Polonya'nın Zywca şehrinden «Beskidyn» grubuna,

3. Kategori'de Polonya'nın Cieszyna şehrinden «Ziemala Cieszynka» grubuna,

4. Kategori'de Doğu Almanya'nın Gera şehrinden «Wojewodztwa» grubuna verildi.

Tatra Dağlarının Altın Yapağı :

1. Kategori'de Polonya'nın Zakopane şehrinden «Bartusia Obrochty» grubuna, Fransa'nın Tarentaise şehrinden «Les Frontieres» grubuna,

2. Kategori'de İtalya'nın Aviano şehrinden «Federico Angelica» grubuna verildi.

Grubumuza Zakopane'de kaldığımız zaman içinde Şehir yöneticileri, Komite Başkanı ve Üyeleri, Jüri Başkanı Krakow Üniversitesi Etnografya Profesörü Roman Reinfuş, tercümanımız Doç. Dr. Jan Ciopinski, rehberimiz Jan Kozleki, kaldığımız dinlenme eevinin müdürü Stefan Bednarz, babası Türkiye'de yerleşip memleketimizde ölen ressam Anne Pawlikiewicz, Krystyna Biel, Zywiec derneği başkanı Jan Brodka, Pieronek Czestaw bize daima yardımcı oldular, büyük ilgi gösterdiler.

12 Eylül Pazar akşamı Zakopane'den ayrılan grubumuz Doğu ve Batı Almanya, Avusturya, Yugoslavya ve Bulgaristan yolu ile İstanbul'a 17 Eylül Cuma günü döndü.

Bize gelen KİTAPLAR

● Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı : «I. ULUSLARARASI TÜRK FOLKLOR KONGRESİ BİLDİRİLERİ — GELENEK — GÖRENEK VE İNANMALAR». IV. Cilt, Kültür Bakanlığı, Millî Folklor Araştırma Dairesi Yayınları : 21, Seminer, Kongre Bildirileri Serisi : 6. Acıpayamlı, S. Akalın, Akyüz, Başar, Beysanoğlu, T. Cemil, Cunbur, Çağatay, Dinçer, Erdentuğ, Erk. Gülensoy, Gürsoy, Hınçer, Kırzioğlu, S. Mahmuti, Melikof, Nikoliç, Noyan, Oy, A. R. Önder, Öztelli, Tan, Tanyu, Terzibaşı, Türkdoğan, Üçer, Ülkütaşır, A. S. Ünver, Yund'un bildiri metinleri. Eser, 1975 yılında İstanbul'da toplanan Kongre'nin 4. sekiyonuna ait bildirileri kapsamaktadır. Daha 2,3 ve 5. ciltleri yayınlanacaktır. 1. Cilt altı ay önce yayınlanmıştır. Devlet Kitapları Yayınevleri'nde ve Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı, Mithatpaşa Cad. No. 28/3, Kızılay - Ankara adresinden edinilebilir. Kitap, 24 X 16,5 cm. boyunda, 448 sayfa, 45 lira. Ankara, 1976.

● Ayşegül Demirhan : «MISIR ÇARŞISI DROGLARI». Doktora tezi, Giriş, Çalışma, Materyal ve metod, Mısır Çarşısı ve tarihçesi, Aktarlar, Loncalar ve Aktar Loncaları, Aktar dükkanlarında satılan drogların alfabetik sıraya göre incelenmesi, Tartışma, Özet, Yabancı dilde (İngilizce) özeti, İndeks, Drogların folklorik tıptaki kullanış indeksi, Drogların alfabetik isim indeksi, Bibliyografya, Doktora tezi sahibi Ecz. Ayşegül Demirhan'ın hal tercümesi; İstanbul Üniv. İst. Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Kürsüsü, Doktora Tezi, No. 7 (Kürsü Başkanı Prof. Dr. Beđi N. Şehsuvaroğlu). İst., 1974. 24 X 16 cm. boyunda 6 + 186 sayfa.

● Refik H. Soykut : «AHİ EVRAN». Mahmut Nasireddin (1236 - 1329) Ahi Evran'ın Şecere-namelere göre hayatı, hakkında söylenen efsaneler, Diyarbakır'a, Çukurova'ya, Konya'ya, diğer şehirlere, nihayet Kırşehir'e gelişi, Esnaf'a baş olması, Kerametleri, Ulularla tanışması, Vakfiyesi. Eserin sonunda yazarın geniş biyografisi yer almıştır. 19,5 X 12,5 cm. boyunda, 160 sayfa, 20 lira. Ankara, 1976.

HALK OYUNLARI FORUMU

ODTÜ Halkbilimi Topluluğu'nun Düzenlediği Forum'a katılan konuşmacı ve dinleyicilerden bir grup.

Ankara'da Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne bağlı olarak çalışmalarında bulunan «Türk Halkbilimi Topluluğu», yıllardan buyana Halk Musikisi, Halk Oyunları, Araştırma ve Eğitim, Halk Tiyatrosu konularında ayrı kollar halinde çalışmalar yapmakta ve çalışma alanı olarak seçtiği kollarında derleme arşivleri kurmaktadır.

Bu çalışmalardan başka ayrıca «Halkbilimi» adlı aylık bir folklor dergisi yayımlamaktadır.

Topluluk, geçen Haziran ayının 19. günü Ankara'da Türk Standartlar Enstitüsü Salonunda toplandı. Toplantıya halkbilimi ile ilgili dernek temsilcileri, folkloristler, ODTÜ Halkbilimi Topluluğu üyeleri ve dinleyiciler katıldı. Gündem üç ana bölümde toplanmıştı :

1. Halk Oyunlarımızın Güncel sorunları :
  - a) Sahneleme sorunları;
  - b) Halk Oyunlarımızın yozlaşması;
  - c) Halk Oyunlarımızın kuramsal sorunları.
2. Devletin Kültür Politikasının incelenmesi ve Halk Oyunlarımız açısından değerlendirilmesi:
  - a) Genel olarak devletin kültür politikası içinde Halk Oyunlarının yeri ve sorunları;
  - b) Şu anda çalışan devlet kuruluşlarının

Halk Oyunlarımızın güncel durumundaki yerleri.

3. Halk Oyunları çalışmaları yapan kuruluşların yapısal biçimlenmelerinin incelenmesi ve onlara bağlı olarak gelişen sorunlar.

Oturum Başkanlığına Güner Sernikli seçildikten sonra, ODTÜ Halkbilimi Topluluğu Başkanı M. Ali Cevrem açış konuşmasında amaçlarının «Halk Kültürünün elde olan ve olagelen verilerinin ele alınması; çağdaş, bilimsel, ileriye dönük yöntemlerle çözümlenmesi, yorumunun yapılması ve bu yolla varılan bulgu ve yapıtların toplumumuz içindeki önemini özellikle belirttikçe tanıtılması ve yakın çevre olarak ODTÜ aracılığı ile kamu oyuna iletilmesi ve sunulması» olduğunu belirtmiş Halkbilimimizin en çok kullanılan ve o denli yozlaşan sorunu olan Halk Oyunlarımızın bilimsel ve teknik sorunlarını geniş tabanda tartışmaya açmak istemi ile böyle bir toplantıyı düzenlemiş olduklarını, eklemiştir.

Daha sonra Halk Oyunları konusunda çeşitli kuruluşlar ve kişiler bildirimlerini okumuş ve görüşlerini açıklamışlardır.

Bu arada Forum'a katılan delegelerin bir

ZEBEK OYUNLARI YÖRE, TÜR VE GİYİM KUŞAMLARI

Yazan : Halil OĞLUTÜRK

1 — Zeybek Oyunlarının Türkiye Sınırları İçindeki Yeri;

Yapılan incelemeler sonunda Türk Zeybek Oyunlarının, Batı Anadolu üzerinden başlamak üzere Güney - Batı Anadolu illeri, Orta Anadolu'nun batı illeri ve Kuzey Batı Anadolu illerinde oynandığı görülmektedir. Gelibolu Yarımadası ve Trakya Eölgüsü bunun dışında kalmaktadır. Bu duruma göre; İzmir, Aydın, Manisa, Denizli, Muğla, Isparta, Burdur, Antalya Uşak, Afyon, Kütahya, Çanakkale, Bursa, Bilecik, Bolu, Eskişehir, İzmit, Adapazarı illeri sınırları ile Güneyde İçel ilinin Silifke ilçesine, Konya ilinin Akşehir ilçesine, Ankara ilinin Haymana, Bâlâ, Keskin, Kırıkkale, ilçeleri dışında bulunan ilçelerinde, Kastamonu ilinin Karadeniz kıyı ilçeleri dışında bulunan; her yerinde, Zonguldak ilinin sahil ilçeleri dışında kalan yerlerde zeybek oyunları oynanmaktadır. Yani, Türkiye'nin 22 ili zeybek oyunları formu içinde bulunan ve bu bölgeyi meydana getiren illerdir.

2 — Zeybek Oyunları Formu İçinde Bulunan Türleri :

Zeybek oyunları bölgesi içinde oynanış ve oynanış tarzına göre zeybek oyunları aşağıdaki türlerde görülmektedir :

a — Tek oynanan zeybek oyunları,

kısmı, konu dışı (Halk Oyunları dışı) genel folklor ve folklorun çeşitli dalları üzerinde bildiriler sunmuşlar, görüşlerini açıklamışlardır. Forum'un bu suretle konudan saptırılması üzerine İhsan Hınçer Başkanlığın dikkatini çekmiş, bundan sonra söz alan konuşmacılar sadece Forum'un konusu Halk Oyunları üzerinde durmuşlardır.

Forum'a konuk olarak katılan İhsan Hınçer, Şerif Baykurt, Süleyman Arısoy, Cahit Öztelli, Selâhattin Babüroğlu da bildiriler üzerinde konuşmuşlar ve görüşlerini açıklamışlardır.

Forum her bakımdan faydalı olmuş, son yıllardaki Halk Oyunları çalışmaları ve ele alınma yöntemleri bakımından yararlı görüşler ileri sürülmüştür. Bu gibi toplantılar, Halk Oyunlarımızın yozlaşmasını önleyecek, bilimsel biçimde ele alınmalarını sağlayacaktır. ODTÜ Halkbilimi Topuluğu Yönetim Kurulunu kutlar, çalışmalarının sürmesini dileriz. T.F.A.

b — İkili ya da dördü oynanan zeybek oyunları,

c — Altı ya da daha kalabalık kişilerle oynanan zeybek oyunları,

d — Yalnız erkekler tarafından oynanan zeybek oyunları,

e — Yalnız kadın ve kızlar tarafından oynanan zeybek oyunları,

f — Alaca gruplarla (Kadın - Erkek) oynanan zeybek oyunları,

g — Bir çember (yuvarlak) üzerinde oynanan zeybek oyunları,

h — Bir dizi ya da karşılıklı iki dizi üzerinde oynanan zeybek oyunları,

i — Ağır oynanan zeybek oyunları,

j — Hızlı (Yürük) oynanan zeybek oyunları,

k — Türkü söylenerek oynanan zeybek oyunları,

l — Davul - zurna eşliğinde oynanan zeybek oyunları,

m — Saz, bağlama, cura eşliğinde oynanan zeybek oyunları,

n — Klânet (Cırnata) boru, davul eşliğinde oynanan zeybek oyunları,

o — Kaşıklı oynanan zeybek oyunları,

p — Çift zurna, tek ya da çift davul eşliğinde oynanan zeybek oyunları.

Bu türler zeybek oyunları bölgesi içine serpiştirilmiş hatta bazan iç içe girmiş durumda illerde ve ilçelerde rahatça görülmektedir.

3 — Zeybek Oyunlarına Eşlik Eden Çalgıları :

Zeybek oyunları aslında davul - zurna ya da saz - bağlama ailesi eşliğinde oynanır. Çok eskiden yalnız bu iki çalgı ailesi eşliğinde oynanan zeybek oyunları bazı yerlerde zurnanın yerine gırnata (Klânet) - boru - davul eşliğinde ve saz - bağlama ailesine de darbukayı koyarak oynanmaya başlanmıştır. Eski zeybekler dünbek (darbuka)'i kadınlara ait çalgı kabul ederlerdi. Fakat sonradan bu çalgı saz ailesine alınmıştır. Bugün birlikte çalınmaktadır. Davul - Zurna meydanlarda oynanan oyunlara eşlik eden başçalğıdır. Bazı illerimizde çift zurna ve tek davul oyunlara eşlik etmektedir. Bundan başka kaşık, şişe, zil, maşa çalınarak çalgı topluluğu zenginleştirilmektedir. Kadınların kendi aralarında ev-

lerde oynadıkları zeybek oyunlarında beraber söylenen türkü ve darbuka eşlik etmektedir.

4 — Zeybek Oyunlarının Figürleri ve Anlamaları :

Zeybek oyunlarındaki figürler kesin doğuş nedeni ne anlamı üzerinde bugüne değin birçok tahminler ileri sürülmüştür. Ancak, kanımızca akla en yakın Avukat Cemil Demirsipahi'nin açıklamasıdır. Özellikle bu oyunlar iyice incelense, kartal'ın uçuşundaki kanat açışını, konusundaki bacak ve gövde ile kanat hareketlerini, sekişindeki sıçramaları ve kaya üzerine konduktan sonra meydan ekurcasına dikleşmesi, zeybeğin kollarını indirdikten sonraki 1 tartımlık dikleşip uzaklara ve yukarılara bakması, oyunda 5 tartımlı yürüyüş ve figürlerde kollarını yan yukarıya açışı ve figürlerini yaparken duygusal görünümünü, diz çöküşü ve diz vurmaları, oyun boyunca başını öne eğip yere bakması, yükseklerde uçan kartalın devamlı aşağıyı, yeri gözlemesini canlandırdığı benzerlik dikkati çekmektedir.

Figürler, zeybek oyununu oynayan zeybeklerin duygu, hareket kabiliyeti ve becerilerinin sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun içindeki tek oynanan zeybek oyunlarında aynı oyunu oynayan zeybeklerin yürüyüş, figür yapış, diz çöküş ve dönüşlerdeki ayrılıklar ve kol kaldırışla, kolları yukarıda tutuş biçimleri arasında bazı farklar görülür.

Zeybek oyunlarında, yürüyüşlerde (Kolsuz ve kollu), sekmelerinde, dizvurma ve dönmelelerinde oyunu oynayan zeybeğin kendine güvenini dürüstlüğünü mertliğini ve etrafa meydan okuyuşunu bütünüyle sağlam ve güvenilir kişiliğini belirttiği görülür.

Oynanış farkları, topluluk ya da kişilerin duygu, hareket yeterliliği ve doğal etkilerin sonucu meydana gelmektedir. Örneğin; Aydın yöresinde oynanan bir zeybek oyununun, Ankara ya da Kastamonu yörelerinde aynı oyunun oynanış farkı bu düşünüşümüzü açıkca doğrulamaktadır.

5 — Zeybek Oyunlarının Giyim Farkı ve Aksesuarları :

Zeybek oyunlarında erkeklerin giydiği giyime efe giyimi derler. Bugünkü durumunu baştan ayağa doğru sıralarsak;

Başta : Püsküllü fes üzerine rengârenk çiçeklerle kenarları işlenmiş yemenilerin bükülerek sarılmış şekli fesi iyice örter.

Sirtta : İçte dik yakalı ve çubuk çizgili zı-

bin, mintan üzerine mavi ya da mor çuhadan çapraz düğmeli ve siyah kaytan işlemeli bolu camadan ve camadanın üzerine kolları kopçalı, gerektiğinde iliklenip kol olan ve adına cepken denilen, aynı kumaştan ve sırtı, kol üstleri daha çok kaytan işlemeli ve bazı yerlerde adına salama denilen bir camadan daha giyilir.

Altta : Aynı çuhadan ve aynı renkte yapılmış paçası diz kapağından aşağıya inmeyen yukarıda çıkarılmayan ağı iki metre genişliğinde paça ağzları, çep kenarları siyah kaytanla işlemeli şalvar giyilir. Bu şalvar kuşağa uçurla bağlanır, kasıktan yukarıya bağlanmaz.

Belde : Kasıkla göğüsün arasına (karın ve bel kısmına) içi dolgulı örme kuşak sarılır, bu kuşağın üzerine bir şal kuşak dolanır, şal kuşak üstüne üç sıra kayışla bağlanan ve göğüsü memeye kadar örten siyah ya da kırmızı deriden yapılmış silâhlık bağlanır. Eskiden bu silâhlık zeybeğin gardrobı cebi ve çantası idi. Şimdi genellikle boş takılmaktadır. Onun üzerine ön tarafta sim işlemeli mendil ya da çevre sokulur.

Altta : Baldırı diz kapağının altına kadar örten ve aşağıda yemeninin üstünü örten aynı renk çuhadan yapılmış işlemeli, arkadan kopçalan tozluk takılır. Ayaklarına yün çorap üzerine yemeni giyilir. Fakat son zamanlarda tozluk yerine çizme giyilmeye başlanmıştır.

Yukarıda anlattığımız zeybek - efe giyimi, deniz kıyısında ve sıcak yörelerde oyunlarda giyilen giyimdir. Kıyıda ve sıcak yerlerden dağlık ve soğuk yörelere gidildikçe şalvarın ağırlık küçüldüğü ve paçaların ayak bileklerine ya da diz altına ve yün çorap içine sokularak giyildiği görülür. Bunda doğanın etkisi baş rolü oynamaktadır. Hatta, Batı Anadolu kıyılarındaki dağlık yörelerde bile zeybekler, şalvarın altına yine kasıktan bağlanan, siyah dimiden yapılmış işliklerin ayak bileklerine kadar uzun olarak giyilen açık olan diz kapaıklarını örtmüş oldukları görülür ki, bu da aynı nedenden gelmektedir.

Zeybek oyunlarında kadınlarda genellikle il ve ilçelerde aynı, köylerde özellikle dağ köylerinde ayrı giyim tarzı göstermektedir. İl ve ilçelerde :

Çepken - Şalvar önde gelir. Çepken değişik renkli kadife üzerine sarı ya da beyaz simle işlenmiştir ki, bu işlemler her yörede değişiklik göstermektedir. Çepkenin altında bürüncük uzun kollu gömlek giyilir.

Altta giyilen kendinden desenli, ipekli ku-

maştan, şalvar yapıldığı gibi cepkenin kırmasından aynı renk ve simlerle işlemeli olarak ta görülür. Yalnız bu şalvarlar yöre yöre bel kısmı çok geniş ve topuklara kadar bol, uzun olarak yapılmaktadır. Şalvarın ağı da geniştir. Ayakta işlemeli yün çorap ve topuklu yemeni giyilir.

Başta, bazı çevrelerde altınlı fes üzerine oyali yazma konur ki, bu baş bağlama her yörede değişiklik göstermektedir. Takı olarak boyuna ailenin durumuna göre altın, gümüş, inci gibi kıymetli mücevherler takılır. Kollarda bilezik ve ellerde yüzükler takı olarak görülür. Bele geniş tokalı, işlemeli gümüş kemer takılır.

Kentlerde ise üç etek - şalvar giyilmektedir. Kutnu cinsinden kumaştan yapılan üç etek ve şalvar desenli, yollu ve parlak olanlarından seçilir.

Başta : Altın ya da gümüş paralardan alna gelecek kısmı sıra sıra ve sık sık dizilerek bir fes üzerine dikilir. Yüzün kulak üzerinden gelen ve omuz hizasına kadar inen gümüş tokalı sarkıtlar da kenarlarına takılır. Üzerine bazı yörelerde tek renk oyali, boncuklu ya da pullu yazma bağlanır. Bazı yörelerde ise 3-5 renkli grep tül-bent her renk görülebilecek şekilde alın üzerinden başlamak şartıyla başın arkasında bağlanır. Buradaki baş bağlama şekli de yörelere göre değişir. Ve aynı anlam taşır. Boyunda takıları oldukça zengin olarak görülür.

Sırtta : Bürümcük gömlek yada çiçekli basık pamuklu mıntan üzerine topuklara kadar uzanan ön ve yanlardan yırtmaçlı üç etek giyilir.

Altta : Üç etek kumaşından dikilmiş beli, bacakları, paçaları ve ağı geniş şalvar giyilir.

Belde : Geniş tokalı ve işlemeli gümüş kemer ya da rengârenk çizgili ipek Trablus kuşak bağlanır. Kuşak arkada belde bağlanıp fazla uçlar erkaya açık olarak sarkıtılır.

Ayakta : İşlemeli yün çorap üzerine siyah ya da kırmızı gül rengi kısa, ucu biraz kıvrık çizme (ki burma Edik derler) giyilir.

Takı olarak ailenin zenginlik durumunu belirtir şekilde altın, inci ve kıymetli taşlardan dizili mücevherler dizi dizi takılır. Dağ köylerinde de ayrıca ufak aynalı nazar boncukları dizilir. Kalanlar bele sarılır ve boyuna takılır.

Bize gelen KİTAPLAR

● **Ahmet Saçan :** «MİLLİ OYUNLARIMIZ». Önceyiş, Elâzığ, Antep, Erzurum Kız, Erzurum Erkek, Kars, Van, Artvin Kız, Artvin Erkek, Çeşitli Zeybek ve Kılıç - Kalkan Oyunları'nın notaları, figürlerinin tarifi ve oynanışı. Notaları yazan : Eserin sahibi müzik öğretmeni Ahmet Saçan, Kapak düzeni : Süheylâ Zengin. Baskı : Önder Basımevi, Ankara. Edinme adresi : Ahmet Saçan, Ortaklar İlköğretmen Okulu Müzik Öğretmeni, Ortaklar - Aydın. Kitabın kapağının arkasında yazarın biyografisi yer almıştır. Eser, 20 X 19 cm. boyunda, 96 sayfa, 25 lira. Ankara, 1974.

● **Mehmet Önder :** «KIRŞEHİR GÜLDESTESİ». Söze başlarken, Tarihte Kırşehir, Kırşehir'li Âşık Paşa, Kırşehirli ozan Gülşehri, Sosyal ve ekonomik hayatın dirlık düzeni: Ahi Evran, Ahiliğin getirdikleri, Ahiler ve sanatkarlar, Kırşehir'in parlak yıldızı, Kırşehir'in maddi - manevi kültür değerleri, Cacabey Medresesi üzerine, Kırşehir efsaneleriyle de zengin bir folklor hazinesidir, Kırşehir Türkülerinden yana, Atatürk Kırşehir'de, Kırşehir için öneriler. Filiz Yayınları, No. 7. Baytoklar Kitabevi, Kırşehir. 19,5 X 13,5 cm boyunda, 64 sayfa, 5 lira. Ankara, 1976.

● **Süleyman Arısoy :** «TÜRK FOLKLORU VE ETNOGRAFYASI». Önsöz, Folklor ve Etnografya'ya giriş, Atatürk ve Türk Kültürü, Ziya Gökalp'e göre Türk Kültürü, Türk Folkloru ve Etnografyası, Folklor ve Etnografya ilkeleri, Folklorizm, Folklor ve Sanat, Kültür ve Folklor, Etnoloji ve Etnografya, Anadolu folklor, mitoloji, inançları ve sosyo - kültürel kaynakların üstünlüğü, Türk Folklor ve Etnografyasının bazı konu ve sorunları, Türkiye Folklor ve Etnografya araştırma, derleme, değerlendirme çalışmaları, Folklor ve tarihçesi, Şemalar ve bibliyografyalar. Yaykur Açık Yükseköğretim Dairesi, Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu Turizm İşletmeciliği Bölümü yayını (320324083 - 1, 2, 3, 4, 5, 6). 27,5 X 19,5 cm. boyunda, 170 sayfa, Ankara, 1976.

Kitaplar Arasında :

«TURKISH FOLK MUSIC FROM ASIA MINOR»

[Anadolu Türk Halk Musikisi - Bela Bartok/Princeton Üniversitesi, New Jersey
Yayını/282 sayfa/22 dolar]

Yazan : Bora HINÇER

Ünlü Macar besteci ve müzikologu Bela Bartok (1881 - 1945) tarafından hazırlanan, New York Bartok Archive Studies in Musicology, 7» yayını olarak Princeton Üniversitesi'nce «Turkish Folk Music From Asia Minor (Anadolu'nun Türk Halk Musikisi)» adlı kitap satışa çıkarılmıştır. Kitabın üzerindeki çalışmalar 1936 yılında Ankara'da başlamış daha sonra 1943 de New York'ta tamamlanmıştır. Bu etnomüzikal çalışmanın kaybolduğu sanıldığı sırada Amerika'da Michigan'da yayınlanan Ethnomusicology dergisinin 1971 yılı 3. sayısında eserin yayınlanacağı ilân edilmişti. Eser nihayet bu sene Ağustos/1976 da basılarak ilgililere sunulmuştur.

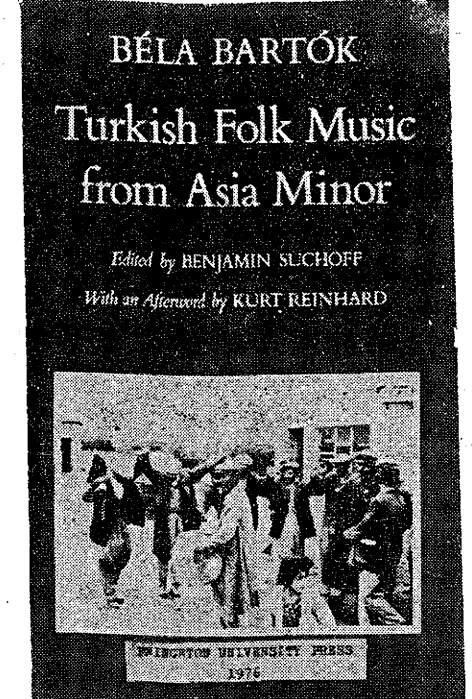
Türk Folklor Araştırmaları'nın Ocak 1973 T. ve 282 No. sayısında Türk bilim dünyasına bu konuda ilk haber verilmişti.

Eser, Batı'da yayınlanan ilk Türk Halk Musikisi incelemesidir. Benjamin Suchoff'un editörlüğünü yaptığı bu orijinal kitap çok güzel bir baskı tekniğiyle basılmıştır. Çeşitli indekslere yer verilmiştir. Editör kitapta yazdığı önsözde, Macar Halk Müziği ile Türk Halk Müziği arasındaki ilgiye değinmekte ve Bela Bartok'un yaptığı çalışmalardan söz etmektedir.

Kitabın birinci kısmında, melodilerin yapısı, müzik icrasındaki bazı özellikler, müzik icra edenlerin özellikleri, müzik notalarında kullanılan işaretlerin açıklanması, müzik örnekleri ve melodilerle ilgili notlar vardır. İkinci kısımda ise, notalar, metinler, türkû nakaratları, melodi ve metin arasındaki ilgili bölümler, elektronik beyin cedvelleri yer almıştır.

Kitap Kurt Reinhard'ın bir «Sonsöz»ü ile bitmektedir. Bu kısımda yine kitapla ilgili açıklamalar bulunmaktadır.

Bundan bir yıl önce ülkemize gelen ünlü Macar folklorcusu ve Budapeşte Konservatuari Öğretim Üyesi Laszio Viktor da Bela Bartok'un 1936 da Türkiye'de yaptığı Halk Musikisi çalışmalarını konu alan 40 sayifelik raporunun İngilizce olarak Budapeşte'de basılacağından söz etmişti. Macar Halk Müziği ile Türk Halk Musikisi arasındaki benzerliklere değinmişti. Ancak Bartok'un eserinin tümünün Amerika'da basılacağını bilmediği yaptığı açıklamalardan anlaşıl-

Bela Bartok'un kitabının kapağı

mıştı. Bartok, bilindiği üzere 1936 yılında Kasım ayının 2. günü İstanbul'a gelmiş, önce İstanbul Belediye Konservatuvarındaki Halk Türküleri ve musikisi üzerinde yapılan derlemeleri incelemiş, daha sonra da Ankara'ya giderek Halkevinde üç konferans vermiş, Adana ve Osmaniye ile Güney köylerimizde derlemelerde bulunmuştu. Bu incelemeleri sırasında kendisine A. Adnan Saygun da katılmıştı. Daha sonra, Macaristan'a dönen B. Bartok ikinci Dünya Savaşı sırasında Amerikaya göç etmiş ve 26 Eylül 1945 tarihinde orada hayata gözlerini kapmıştı. Şimdiye kadar Türkiye notlarının kaybolmuş endişesi mevcuttu.

Bartok'un bu eserinin yayınlanması Türk Halk Musikisi için büyük bir değer taşımaktadır. 282 sayfa olan «Turkish Folk Music from Asia

Halk Oyunlarımız ve Öğreticiler :

HALK OYUNLARIMIZIN YOZLAŞMA SEBEPLERİ

Yazan : Feyzi PALUT

Yazımızda söz konusu «Halk Oyunlarımızın Yozlaşması»dır. Büyük çaba ve iyimserlikle folklorumuza ve halk oyunlarımıza gönül vermiş arkadaşlarımızı kutlamak ve de konumuzun dışında tutmak gerekir.

Halk oyunlarımızın çok değişiklikte ve türde olmasındaki nedenlerden en belirginini, en tehlikelisi «Mahalli öğretici» diye tanımlanan, bilmediğini kabullenmeyen, yapamadığı çeşitlemeyi «Yok» sayan, bulunduğu yörede araştırma ve ya izlenimi olmayan, belirli bir sınırdan dışına çıkmamış, görememiş hatta kendi yöresinde düğünlerde bile istenilerek oynatılmamış; ya peçik'te sürüklenen bir mendil gibi oynamış veya güçlükle - yanındakileri izleyerek - oyuncuların arasında oynamaya çalışmış arkadaşlarımızdır. Bunlara bir de büyük kentlerin batı dansları çeşitlemelerine ters düşmemesi için «kaba çeşitlemeler» den sıyrılıp incelik çeşitlemelerine özentiler, yöresel oynayışının ayıplanacağını, «kibar arkadaşlar»ının gülebileceğini, öğreteceği türkünün dizelerinin anlaşılmasına veya söyleyiş bozukluğu korkusunu da eklersek; benliğini gizlemede büyük çaba harcayan yöresel öğretici arkadaşlarımızın, halk oyunlarımızı yarardan çok zararlı dokunacağını düşünmekteki haklılığımıza tüm arkadaşlarımızın katılacağını umuyoruz.

— «Nerelisiniz?»

— «Filan yerli!»

— «Ya! Çok iyi. Çok güzel. Hoş geldiniz. Buyurun, şöyle oturun. Ne içersiniz? Ne işle meşgulsünüz? Sizin gelişiniz bizim için büyük fırsat».

Minor» 22.00 dolar fiyatla satılmaktadır. Edinme ve bilgi alma adresi,

«Princeton University Press,
Princeton, New Jersey 08540,
U.S.A.»

dir. Ciltli kitabın kuverti üzerinde Osmanlıye bölgesinde çekilmiş davul - zurna eşliğinde Halay oynayan kasketli, 1936 daki köylü kıyafetli bir ekip fotoğrafı yer almıştır. Eserin içinde Bartok'un bir Türkmen çadırı önünde bağdaş kurmuş resmi de vardır.

Eserin Türk ve dünya müzik çevrelerinde büyük yankılar uyandıracığı şüphesizdir.

Böyle başlar en azından «Mahalli Öğretici»nin halk oyunları örgütlerine gelişi. Çevresinde pervane olurlar, birşeyler kapabilmek, birşey öğrenebilmek için. Öğrettiklerine içtenlikle inanılır, her hareketi benzetlemeye çalışılır. Bir başka gidilir o gün evlere. Yınelenir evlerde. İkinci çalıışma günü ipe çekilir.

Öğreticilikten, öğretim yöntemlerinden habersiz arkadaşımız başlar öğretmeye bildiğini, inanmışlara. Hem O'na belirli bir yöntem içinde mi öğretilirdi? Bakarak öğrendi «O!» Onlar da öğrensinler. Ama, hiç bir zaman - Öğreticinin görüşüyle - «Oynayamaz» lar. Oynadıkları oyunun öyküsünü, varsa türküsünü bilmeseler de olur. Kendisi de merak etmemiştir belki. Yöresinde nasıl, ne zaman, niçin oynanır? Kimler, kaç kişi oynar? Oynadığı yörenin midir, yoksa çevre yörelerden esinlenilmiş veya benzetleme mi yapılmıştır? Oynanmayan başka oyunları var mıdır? Oynanmama nedenleri nedir? Giysilerdeki motiflerin, özelliğin, genişliğin, darlığın, uzun veya kısalığın, renklerin o yöre üzerindeki etkisinin, kumaşlarının özelliği ve nedenleri nelerdir? Oynadığı yörede de aynı renkler mi sevilir, çoğunlukta mıdır? Veya, sahneye uygulamışta mı değişikliğe uğramıştır? Kim uygulamıştır? Neden uygulamıştır? Kişisel beğenisi mi, yörenin beğenisi midir? Çalınan çalgıları nelerdir? Yapılışlarındaki ve çalınışlarındaki özellikler nelerdir? O, yörede en iyi çalan veya en iyi çaldığı bilinen kimlerdir, yaşıyorlar mı?

Bunlar ve bunlara benzer sorulara yüzlerce si eklenebilir.

İşin can alıcı yönü, öğrenenler üzerinde bırakılan öğrenmişlik duygusu.. Bu duygu, tüm folklor örgütlerimizde, halk oyunları ile ilgilenen kuruluşlarda, okullarımızda ve folklor uzmanlarımızda alabildiğine at koşturur. Önüne de geçilmez bu dolu dizginliğin: Çevre edinebilmek, kızılı - erkeklili topluluklara girebilmek, sahneye çıkmış olmak; gazetelerde, televizyonda, slaytlarda, «Hazır çorba» paketlerinde, banka afişlerinde boy göstermek için yapılan soyut özençilik (amatörlük) devam ettiği sürece... Zincirleme giden bu yanlışlıklar dizisinin en büyük ve kopmaya yönelik halkasını Eğitim Enstitülerimiz, Orta dereceli okullarımız ve öğretildikten son-

Bayramlar, Şenlikler, Yarışmalar :

KIRŞEHİR AHİEVİRAN ESNAF - SANAT BAYRAMI VE BÖLGESEL HALK OYUNLARI YARIŞMASI SONUÇLARI

Her yıl tekrarlanmakta olan Kırşehir Ahi Evran Esnaf ve Sanat Bayramı'nın 13. ü bu yıl 21-25 Ağustos günleri arasında yapıldı Bir de Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ile Kırşehir Belediyesi tarafından Bayram boyunca devam eden «Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışması» düzenlendi. Bu yarışmada Yurdumuzun dört bir tarafından gelen 42 yöre ekibi bölgesel oyunlarını oynadı.

Jüri, bu birbirinden güzel oyunlarımızı bölge özelliklerine ve başarılarına göre değerlendirdi. Hiç bir bölgenin halk dansı, diğer bölgenin halk dansı ile kıyaslanarak puanlanmadı. Yetenekli kişilerden oluşan Jüri bu gözetimle bilhassa özen gösterdi. Oyunların bölgeselliği, giyim kuşamın aslına uygunluğu, müzik ve çalgıların yörelerine has olması ve uyum dikkate alındı. Jüri, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Müşaviri Aryan Çermen'in koordinatörlüğünde olmak üzere Şerif Baykurt, Fikret Değerli, Nevzat Gözaydın, İhsan Hınçer, Suat Okay, İsmail Özboyacı, Mazlum Nusret Kılıçkırın, Ömer Salor ve Orhan Tuğsavul'dan kurulmuştu.

Bayram 21 Ağustos 1976 günü saat 16 da Belediye binası önünde yapılan törenle başladı. Törene Senato Başkanı Tekin Arburnu, Kırşehir Valisi Emin Dündar, Belediye Başkanı Orhan Baycan, Kırşehir Milletvekili Mustafa Aksoy,

ra büyüklerin gözlerini hayranlıktan yaşartacak veya utandıracak kadar benimseyerek oynayabilen) İlkokullarımız oluşturmaktadır.

Yanlı öğretimiş halk oyunlarımız önüne geçilemeyecek şekilde yapılacak. Bir lise öğretmenine veya öğrencisine oynanan oyunu kimden öğrendiğini sorduğunuzda size, büyük bir inanmışlıkla «Mahalli öğretici Filan»dan öğrendiğini söyleyecek, bir güzel de savunmasını yapacaktır. Çok düşüneneceğiz o zaman; bozuk çıkan ekmeği... Suç ekmekte mi, fırıncıda mı?, diye...

«Mahalli öğretici» arkadaşlarımız alınmasınlar, bu satırların yazarı da «Mahalli öğreticiyim», diye geçinenlerdendir.

Bir başka yazımızda, «Diğer Öğreticiler ve Halk Oyunlarımızın Yozlaşmasındaki Etkenler» de buluşmak dileği ile folklorumuza ve halk oyunlarımızı emeği geçen arkadaşlarımızın tümüne başarılı çalışmalar dilerim.

Kırşehir Halk Oyunları Yarışması'na katılan Gaziantep Barak Ekibi'nden bir kız bir figür sırasında...

Milli Kütüphane Genel Müdürü Müjgan Cunbur, Turizm Tanıtma Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Müşaviri Aryan Çermen, Gösteriler Şubesi Müdürü Orhan Okay ile Kırşehir Turizm Tanıtma Müdürü Kadir Ak, Belediye ve İl Meclis üyeleri, Esnaf Kuruluşları Başkan ve Yönetim Kurulu, jüri üyeleri ve büyük bir halk topluluğu katıldı.

Tören, Ekiplerin ve diğer kuruluşların Atatürk Anıtı'na çelenk koymaları ve saygı duruşu ile başladı. Belediye Başkanı ve diğer hatipler Kırşehir, Ahi Evran ve Halk Oyunları Yarışması hakkında konuşmalar yaptılar.

Müjgan Cunbur, Ahi Evran'ın kişiliği ve zamanımıza kadar süre gelen esnaflık ve sanatkarlık ahlaki konusunda bir konuşma yaptı. Bi-

İndiği gibi Esnaf ve Sanatkârların piri olarak bilinen Ahi Evran-ı Veli 1336 yılında Horasan'da doğmuştur. 27 yaşında iken Anadolu'ya gelmiş. 3 yıl süreyle tüm Anadolu'yu gezdikten sonra Kırşehir'e yerleşmiştir. Asıl adı Şeyh Mahmud Nasureddin'dir. Ünvanı ise Niğmetullah'tır. Ahi'ler ona Sultan Ahi Evran-ı Veli adını takmışlardır. Tasavvuf ehli olduğundan tarikat mertebelerinden geçmiş, sonra Hak'kal - yakın mertebesine ulaşarak Veli olmuştur. Bunun üzerine yıllarca meşakkatli bir meslek olan debbağlık yaptığı için hem Ahi'lerin Şeyhi hem de 32 esnafın Piri olmuştur.

Konuşmaları Esnaf Kuruluşlarının geçitleri, Ekiplerin defile halinde sergilediği oyunlar izledi. Daha sonra Kırşehir Spor Sarayında saat 18.30 da Halk Dansları Yarışması başladı.

Yarışma 21 Ağustostan 25 Ağustos'a kadar her gün iki program halinde devam etti. Yarışmaları Basın Yayın Genel Müdürlüğü ve Millî Eğitim Bakanlığı Film Arşiv Daireleri baştan sona kadar film, band ve fotoğraflarla tesbit etti.

25 Ağustos günü Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Kemal Beytaş, Tanıtma Genel Müdürü Yılmaz Çolpan, Müşavir Selçuk Bakkalbaşı diğer ilgililerle beraber Kırşehir'e gelerek törenlerde bulundular.

Jüri'nin verdiği puanlara göre, Yarışmaya katılan 42 ekipten (daha evvel yarışmaya katılacağını 54 ekip bildirmiş, bunların 12 si çeşitli sebeplerle Kırşehir'e gelememişlerdi) aldıkları puana göre ilk 25 dereceye şu kuruluş ekipleri girdi :

- İzmir** Ege Folklor Eğitim Merkezi Ekibi (Zeybek),
- Sivas** Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Halay),
- Çorum** Hattuşaş Folklor Derneği Ekibi (Halay),
- Akçaabat** Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Ho-

ron),

Kahramanmaraş Halk Eğitimi Başkanlığı Ekibi (Halay),

Kütahya Folklor ve Etnografya Derneği Ekibi (Zeybek),

Balıkesir Halk Eğitimi Merkezi (Pamukçu Köyü) Ekibi (Zeybek - Bengi),

İzmir Turizm ve Folklor Derneği Ekibi (Zeybek),

Gaziantep Halkevi Başkanlığı Ekibi (Halay),

Kırklareli Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Karşılama - Hora),

Bingöl Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Halay),

Edirne Tanıtma ve Turizm Derneği Ekibi (Karşılama - Hora),

Burdur Aziziye Köyü Ekibi (Zeybek - Kaşık),

Adıyaman Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Halay),

Silifke Müzik ve Folklor Derneği Ekibi (Kaşık - Zeybek),

Kırşehir Turizm ve Tanıtma Derneği Ekibi (Halay),

Ağrı Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Halay),

Diyarbakır Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Halay),

Erzurum Halk Oyunlar Halk Türküleri ve Turizm Derneği Ekibi (Bar),

Bursa Kılıç - Kalkan Dernekleri Müşterek Yürütme Kurulu Ekibi (Savaş), (Kılıç - Kalkan),

Adıyaman - Kâhta Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Halay),

Silifke Halk Eğitimi Merkezi Ekibi (Kaşık - Zeybek),

Erzincan Selüke Folklor Derneği Ekibi (Halay),

Akçaabat Halkevi Ekibi (Horon),

Kars Turizm ve Tanıtma Derneği Ekibi (Bar, Halay).

T. F. A.

Yıllık abonesi : 36

altı aylık abonesi : 18
liradır.

Yurt dışı senelik abone :

5, £ 2, DM 12

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü : **İHSAN HİNÇER**

Yazı İşlerini Fiilen İdare Eden Sorumlu Yönetmen :

BORA HİNÇER

Mektup ve havale için adres : Posta Kutusu : 46, Aksaray — İstanbul, Tel. : 22 49 74

Basılmayan yazılar
istenince geri gönderilir

Dizgi ve baskı :

YÖRÜK MATBAASI

İstanbul

LOKMAN MÜSTAHAZARI HALK SAĞLIĞI HİZMETİNDE

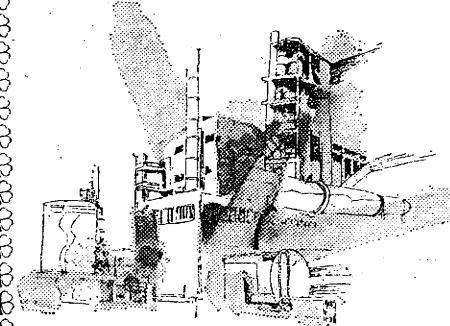
- Ekza - 9** Ekzema merhemi
- Algo - Tablet Ağrı** hapi
- Lokman - Tablet Ağrı** hapi
- Algo - Tablet 4** tabletlik
- Moruvit - Vitamine** Kuvvet şurubu
- Kina - Kola** İştah şurubu
- Anamur** Burun ve göz damlası
- Meprool Tablet** Sinir hapi
- Sollargen Granüle** Ekzema - kaşınıtı
- Sel de Gastrin Granüle** Mide tozu
- Gastro Goutes** Mide damlası
- Gastroguanil** İshal kesici tablet
- Metegastrin** Mide tozu
- Derivit** Yara ve yanık merhemi.
- Lokman Çayı** Afiyet çayı tozu
- Dover Tablet** Öksürük ve dronşite
- Metekodin** Öksürük hapi
- Metekodin** Öksürük şurubu
- Algo - Wax Ağrı** merhemi
- Algo - Wax Vazo** Grip ve ağrılarda
- Algo - Wax Nazal** Nezle merhemi
- Ma-ka-ta** Basur merhemi
- Cuti - Cura** Cilt losyonu
- Pedi - Cura** Ayak banyosu
- Pilo - Cura** Saç ilacı
- Lokman Kaşe** ağrı kesici
- Panason** (20 Gr. paket) Sağlık çayı
- Panason** (50 Gr. alüm. kutu) Deriseptol Yara ve göbek
- Dr. Krom** Diş patı

(Folklor : 102)

Son baskı tarihi : 9.11.1976

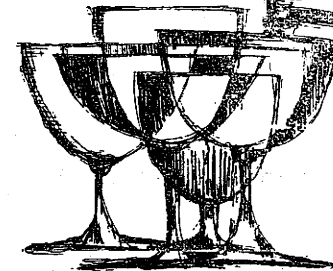
sanayie dönük yatırımları
ve 4000'i aşan ortayla
halka açık
gerçek kuruluş

TÜRKİYE
GARANTİ
BANKASI
Sizlerle mutlu - Sizlerle güçlü

(Folklor : 10)

HOS
BAG

ŞARAP
SANAYİNDE
KALİTE ve NEFASET
ÖRNEĞİNİ YİNE
TEKEL
SUNAR

(Basın : 60013 — 10)

TELEWAUDOGCCVNJEHXSRPQMIHE

QCCGCCCCCOCOCOCOC

WMQXHKGAUSE

ADÖTFUNHG

MZKÖYE

NÖIDO

AIÖB

BANKANIZI
SEÇTİNİZ Mİ ?

demek ki
görüşünüz
kuvvetli...

(Folklor : 105)

TÜRK TİCARET BANKASI
EDİRNE'den KARS'a kadar yurdun her köşesinde hizmetinizde

diş bakımında
yeni bir dönem...

SİLİKADENTLİ
grin®
ŞEFFAF YEŞİL DİŞ MACUNU

Yeni bir dönem diş bakımında...
Her şeyden önce diş sağlığı...
Pamuk ipliği diş fırçası...
Diş macunu ve şerh...
Diş teli...
Diş doktora gitmek...
Diş beyazlatıcı...
Diş koruyucu...
Diş ağrısı...
Diş çürümesi...
Diş kaybı...

(Radar R. — F. 106)

800'den fazla şube ile
HER YERDE HER ZAMAN
hizmetinizde

T.C. ZİRAAT BANKASI

(Basın : 60132 A. 20224 — 107)

EN KÜÇÜK
TASARRUFLARINIZA,
BÜYÜK
TASARRUFLARINIZ
GİBİ DEĞER
VEREN BANKA

AKBANK

(Folklor : 108)

**ANADOLU
BANKASI**
SİZİN EŞİNİZİN
ÇOCUKLARINIZIN
kısacası
AİLENİZİN BANKASIDIR

(Folklor : 109)